

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**BAKALÁŘSKÉ
PREZENČNÍ STUDIUM
2012–2015**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Marek Otava

**Historie českého sportovního komentátorství s
ohledem na fotbal a lední hokej**

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Jaroslav Huk, CSc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR
FULL-TIME STUDIES
2012-2015

BACHELOR THESIS

Marek Otava

**History of the czech sport commentary with regard to
football and ice hockey**

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor: RNDr. Jaroslav Huk, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Jméno autora

Poděkování

Chtěl bych poděkovat RNDr. Jaroslavu Hukovi, CSc. za jeho vřelou pomoc a vstřícnost při psaní této bakalářské práce.

Anotace

Bakalářská práce podává souhrn informací, týkající se vývoje sportovního komentátorství v rozhlasovém a televizním vysílání. Popsán je přitom i samotný vznik rozhlasu a televize v Československu. Mimo jiné jsou zde představeny hlavní osobnosti spjaté se sportovním komentátorstvím, které tento obor posouvaly v průběhu let na lepší a kvalitnější úroveň.

Klíčová slova

Josef Laufer, Karol Polák, komentátorské osobnosti, rozhlasové vysílání, sportovní komentátorství, televizní vysílání.

Annotation

Bachelor thesis offers the information summary about development of sport commentary in radio and television broadcasting and describe the creation as well. The work introduce main persons who are connecting with sport commentary. The persons improved this type of work to better and more quality level.

Key words

commentator personality, Josef Laufer, Karol Polak, radio broadcasting, sports commentary, television broadcasting

Obsah

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 ROZHLAS	9
1.1 Vznik Rozhlasu	9
1.2 První rozhlasová sportovní reportáž	10
1.3 Mistrovství světa ve fotbale 1934	12
1.4 Odkaz Josefa Laufera	13
1.5 Rozhlas za 2. sv. války	15
1.6 Poválečný vývoj v rozhlase	16
2 TELEVIZE	19
2.1 Počátky televizního vysílání v ČSR	19
2.2 První sportovní televizní přenos	20
2.3 Branky Body Vteřiny	21
3 OSOBNOST KAROLA POLÁKA	22
4 TELEVIZE A ROZHLAS V DOBĚ NORMALIZACE	26
5 VÝVOJ PO ROCE 1989	28
5.1 Sport, rozhlas a televize v porevoluční době	29
6 MÉDIA V NOVÉM TISÍCILETÍ A VLIV INTERNETU	31
6.1 Digitalizace	33
6.2 Internet.....	33
6.3 Vznik nových televizních stanic	34
7 SOUČASNÁ SITUACE VE SPORTOVNÍM KOMENTÁTORSTVÍ	37
PRAKTICKÁ ČÁST	40
8 CÍLE A METODIKA	40
8.1 Cíle praktické části	40
8.2 Komentátorské osobnosti	40
9 SROVNÁVACÍ ANALÝZA	44
9.1 Srovnávací analýza Pavla Čapka a Jaromíra Bosáka	44
9.2 Srovnávací analýza Michal Dusík a Robert Záruba	48
9.3 Shrnutí	51
ZÁVĚR	52
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	53
SEZNAM OBRÁZKŮ	57

ÚVOD

Sport je již tradiční téma mnoha bakalářských a diplomových prací a tato práce nebude výjimkou. Nicméně odkaz tohoto díla bude jiný a netradiční. Zaobírá se nejen vlivem médií na sport a naopak, ale i samotným oborem, jenž spočívá v prezentování sportu v médiích. Tento obor se nazývá sportovní komentátorství a jeho význam sahá až do hluboké historie.

Bakalářské práce se bude zabývat obdobím vzniku důležitého komunikačního média, a to sice rozhlasu, ve kterém si sportovní komentátorství brzy našlo svoje místo, dále pak vynálezem dalšího významného audiovizuálního média, které přineslo sport v jiné nenapodobitelné podobě. Historie sportu v médiích u nás je zejména ve 20. století plná nečekaných politických zvrátů a technologických pokroků, jenž zasahovala do vývoje obou komunikačních médií, ale i do vývoje samotného sportu. Spolu s vývojem rozhlasu a televize musíme také představit dvě podstatné postavy, které určovali, jakým způsobem se bude sportovní komentování v těchto médiích prezentovat. Ke konci teoretické části si představíme i internet jako prostředek masového nástroje ve 21. století, a jehož funkcí sport využívá také.

Po vytvoření uceleného souhrnu historie sportovního komentování a historie médií vůbec, si ukážeme i osobnosti současného komentování, kde rozebereme pomocí srovnávací analýzy jejich styl vyjadřování, povahu a oblibu u diváckých skupin.

TEORETICKÁ ČÁST

1 ROZHLAS

1.1 Vznik rozhlasu

Pro Českou republiku a její rozhlasové vysílání bylo důležitou událostí vznik americké stanice KDKA, která byla založena v roce 1920, jakožto první rozhlasová stanice na světě. V ČSR začalo pravidelné vysílání pro veřejnost 18. května 1923 z dřevěného obydlí v pražských Kbelích. Společnost Radiojournal vznikla o měsíc později, tedy 7. června roku 1923.

Ve 30. letech se stalo rozhlasové vysílání masovým médiem. Jakožto první elektronické médium začalo i zdatně konkurovat tisku.

Zprvu se vysílání často stěhovalo z důvodů nedostatečného technického zázemí. Až v roce 1933 se Český rozhlas přesunul do rozhlasové budovy na Fochově třídě. V tu dobu již probíhala vysílání i v dalších českých a slovenských městech (1926 Brno a Bratislava, 1927 Košice, 1929 Moravská Ostrava).¹

Důležitým zvratem v poslechovosti rozhlasu se stal vznik simultánního rozhlasu. Ten zahájil svůj provoz roku 1926. Simultánní rozhlas umožňoval přenos programu z jedné stanice do jiných prostřednictvím meziměstského telefonního spojení.²

Ze začátku byl rozhlas používán jen jako nástroj pro zábavu. Vysílala se hudba, dále pak umělecké programy, odborné rozhlasy, školské rozhlasy. Vysílací čas byl také velmi krátký, původně se vysílalo pouze hodinu denně. Později se však rozšířilo v rozhlasovém éteru zpravodajství a v roce 1924 běžel pak rozhlas až šest hodin denně. Mezi roku 1925-1926 došlo i k prvním přenosům z kulturních a hlavně ze sportovních akcí.

Se vznikem zprostředkovaných přímých přenosů v rozhlase, vznikla i tzv. rozhlasová reportáž.

¹ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, str. 56. ISBN 978-807-3676-988.

² KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, str. 57. ISBN 978-807-3676-988.

1.2 První rozhlasová sportovní reportáž

2. srpna 1924 se na Václavském náměstí uskutečnil boxerský zápas mezi americkým boxerem Knightem a českým Růžičkou. Toto bojovné střetnutí bylo navíc doprovázeno hlasovým projevem z reproduktorů.³

Boxerský souboj byl první sportovní reportáží, jež se uskutečnila v Československu, ale i v celé Evropě. Reportéři byli tehdy dva. Na místě stál Jiří Hojer, zakladatel boxerské unie v ČSR a hlasatel Radiojournalu Adolf Dobrovolný. Nutno říct, že se nejednalo o živou reportáž, jakou známe z dneška, ale o vysílání, které bylo zprostředkováno s drobným zpožděním.

Samotná reportáž vznikala netradičně. Na Václavském náměstí stál Jiří Hojer a sledoval vývoj utkání, současně držel telefon v ruce a oznamoval hlasateli Dobrovolnému, co se právě v ringu děje. Adolf Dobrovolný pak tyto poznatky zaznamenával do svého bloku a následně prezentoval přes mikrofon posluchačům. Tento styl komentování byl poněkud zdlouhavý a složitý, nicméně už během boxerského zápasu Dobrovolný mění styl svého komentování, když namísto zdlouhavého zapisování poznámek, bere do ruky mikrofon a tlumočí rovnou informace, jež mu podává reportér Hojer, který stojí vedle ringu a souboj pozoruje.

Tento průlomový čin byl inspirací i pro pozdějšího známého rozhlasového reportéra Josefa Laufera, jež zprostředkovanou reportáž slyšel a prohlásil: „Bylo to pro mne šokující, ale nikdy jsem si nepomyslel, že by měla později co činit se mnou. Ale ať jsem chtěl nebo ne, byla mým vodítkem. Měl jsem jí v uchu a mohl jsem se při vlastní práci o něco opřít.“⁴

Datum 3. října 1926 se stalo historickou chvílí pro první živou fotbalovou reportáž. Radiojournal se tehdy rozhodl vysílat fotbalový zápas mezi SK Slavíí a Hungarií Budapešť. Josef Laufer, který byl v tehdejší době jednatelem Slavie měl za úkol připravit zázemí pro rozhlasové vybavení a pomocný personál. Nicméně před začátkem vysílání nedorazil pravidelný reportér M. J. Horáček a ředitel rozhlasu musel hledat narychlo náhradu. Shodou okolností se pak činovníci rozhlasu dostali až ke jménu Josefa Laufera, kterého nakonec přesvědčili, aby se úkolu před mikrofonem zhostil.

³ MALINA, Karel. Rozhlasový reportér Josef Laufer. 1. vydání. Brno: Novinář, 1985 str.53

⁴ MALINA, Karel. Rozhlasový reportér Josef Laufer. 1. vydání. Brno: Novinář, 1985 str.53

„Zde hřiště SK Slavia na Letné, kde před chvílí začal fotbalový zápas Slavia s mistrem Maďarska Hungarií.“⁵ Tato úvodní věta zahájila živý rozhlasový přenos z kopané. Josef Laufer při ní využíval svých sportovních znalostí. Z paměti vyjmenoval sestavy jak pražského, tak i maďarského celku. Poté se inspiroval svou prací v novinách a komentoval. Jednalo se o náročnou činnost, Lauferovi dělala problémy zejména práce s dechem, nicméně první poločas úspěšně okomentoval, avšak druhý poločas už nikoliv. Ředitel rozhlasu celé vysílání ukončil v domnění, že se tento pokus s živým přenosem nepovedl. Josef Laufer píše ve své knize 50 let v našem sportu o tom takhle: „Zoufale jsem na něj pohlédl a chtěl mu vysvětlit, že ještě není konec utkání, že se bude ještě hrát druhý poločas. Podezíral jsem ho, že asi v životě nebyl na fotbale, že to tedy zřejmě neví. Trval neústupně na svém, a když jsem jeho příkaz splnil a vysílání skončil, řekl mi: Děkujeme vám, pane redaktore, ono to mohlo být ještě horší, ale my budeme radši vysílat nějakou muziku.“⁶

Ačkoliv toto první fotbalové vysílání nedopadlo úspěšně, ohlasy diváků a posluchačů byly pozitivní. Ředitel Radiojournalu tak brzy pozval Laufera znovu a tentokrát se dohodli na delší spolupráci. Takže se brzy vysílalo další fotbalové utkání tentokrát mezi Slavií a Vasas Budapešt.

Fotbalové rozhlasové reportáže brzy začaly získávat na oblibě a staly se pevnou součástí programové skladby Radiojournalu. I jejich reportér Josef Laufer získával na zkušenostech a jeho projev byl kvalitnější.

V tu dobu však také rostl zájem o kanadský hokej. V roce 1931 se uskutečnila čs. rozhlasová porada, která právě řešila otázku, zdali by bylo možné vysílat pomocí rozhlasu i lední hokej. S tímto nápadem souhlasil i Josef Laufer, ačkoliv si byl vědom, že rozhlasová reportáž z hokeje bude mnohem těžší než fotbalová, jelikož je hokej mnohem rychlejší.

První hokejová reportáž se uskutečnila 19. ledna 1931, kdy byl otevřen zimní stadion v Praze. Komentoval se tehdy zápas mezi kanadským týmem Manitoby a československým výběrem. Ačkoliv živé vysílání probíhalo za těžkých podmínkách, všechno dobře dopadlo a reportáž se povedla.

⁵ MALINA, Karel. *Rozhlasový reportér Josef Laufer*. 1. vydání. Brno: Novinář, 1985 str.56

⁶ LAUFER, Josef. *50 let v našem sportu*. 3. vyd. Praha: Mladá fronta, 1968. str.136

1.3 Mistrovství světa ve fotbale 1934

Pravděpodobně nejlepší a nejznámější sportovní reportáží Josefa Laufera je komentování finálového utkání mezi Itálií a Československem. Náš výběr měl tehdy velice kvalitní mužstvo, které však hrálo za velice skromných podmínek. Do dějiště šampionátu se cestovalo vlakem, v týmu chyběl lékař a dokonce i trenér. Přesto se československý tým dostal až do finále, kde hrál s domácími Italy.

Čs. rozhlas dokázal tehdy dojednat vysílání všech zápasů Československa a vyslal tak Josefa Laufera do Itálie, kde nakonec strávil čtrnáct dní, a to díky zmiňovanému finále, kde se objevil i náš tým.

Samotné finále bylo velice vyrovnané, oba týmy předváděly hezký fotbal, avšak italský tým si častokrát pomáhal fauly, které však švédský rozhodčí Eklind „vědomě“ přehlížel. Nutno podotknout, že tento zápas na domácí půdě se stal ukázkou mocenského vlivu vlády Benita Mussoliniho, který finále ovlivnil.

Josef Laufer ve své knize píše: „Finále řídil švédský rozhodčí Eklind, jenž se našemu mužstvu stal osudným. Ze své budky těsně nad a blízko za čestnou lóží na tribuně jsem před zápasem viděl, že tohoto Eklinda přivedli do lóže k italskému diktátoru Mussolinimu, který s ním „porozprávěl“.“⁷ I přesto se však Československo dostalo do vedení, když se trefil Antonín Puč. Nicméně sedm minut před koncem Italové srovnali a utkání šlo do prodloužení, kde nakonec domácí tým vstřelil vítězný gól.

Samozřejmě je možné, že Lauferovo vyprávění je pouhým subjektivním dojmem, který na něj finálové utkání udělalo a jelikož nebyla k dispozici vizuální stránka, mohl český lid věřit pouze slovům z úst našeho reportéra. Nicméně za pravdu mu daly i všechny světové deníky, které o zápase následující den psaly. Například německý tisk „Frankfurter Zeitung“, pozdější spojenec Itálie ve druhé světové válce napsal: „Světový titul není v rukou nejlepšího. Československý hráči dokázali, že na prvním místě je sport, a Italové, že zas jenom Italové a jejich nacionalismus“.⁸

O to víc udivuje, jak dokázal Josef Laufer utkání komentovat objektivně a zachovat respekt k obou mužstvům. Příkladem může být zejména úryvek ze samotné reportáže, kde Laufer sice odsuzuje chování italských fotbalistů, avšak vše v rámci slušného chování: „...Teď vidím na druhé straně Puče, že si drží koleno... takhle, hoši si nesmíte

⁷ LAUFER, Josef. 50 let v našem sportu. 3. vyd. Praha: Mladá fronta, 1968. str. 235

⁸ MALINA, Karel. *Rozhlasový reportér Josef Laufer*. 1. vydání. Brno: Novinář, 1985. str. 76

počínati (z kontextu vyplývá, že Laufer oslovuje Italy), každý chce zvítězit, ale nesmíte využívat všech těch příznivých okolností, které vám vaše prostředí skýtá.“⁹

Mimo to, v tomto zápase ukazuje Laufer i vynikající řečnické schopnosti, jimiž disponuje, ať už jde o slovní spojení, s nimiž dokázal rychle divákovi poskytnout, co se zrovna děje na hřišti. „Svoboda střílí, nádherná rána, krásná rána! Slyšíte obecenstvo, jak tleská. Zase – třela o příčné břevno a sklouzla do autu, ovšem také v tomto okamžiku byl, to musíme uznat, Combi připraven a byl by snad pěstí nebo jinak Svobodův míč vyrazil.“¹⁰

Na tehdejší dobu se jednalo o výbornou reportáž, která by se dala vysílat i v dnešní době.

1.4 Odkaz Josefa Laufera

Josef Laufer se tak stal průkopníkem českého sportovního komentování. Neměl sice zkušenosti s rozhlasem, ale měl za sebou novinářskou praxi, díky níž měl bohatou slovní zásobu, obohacenou o sportovní termíny. Dále pak se pohyboval v zázemí sportovních klubů a získával organizační schopnosti. Důležité byly i jeho znalosti z oblasti fotbalu, hokeje a dalších sportů.

Svým reportérským výkonem tak vytvořil jakousi šablonu pro další generace komentátorů, kteří ji využívají až dodnes. Jedná se například o oznámení sestav v začátku zápasu, dále pak jména rozhodčích, informace o počtu diváků, počasí. Dále pak první výrazy, které se objevují při samotném komentování a laicky říkají, co se na hřišti děje.¹¹

I když se Laufer převážně zabýval fotbalovými a hokejovými reportážemi, dělal přenosy i z jiných sportovních odvětví. Zde však nabyla hodnoty jeho skromnost a kritičnost k sobě samém. A tak v některých sportech, kde věděl, že jeho sportovní znalosti nejsou na tak vysoké úrovni, aby dokázal udělat kvalitní reportáž, si zval odborníky k mikrofonu, jenž mu pomáhali s komentováním. Karel Malina ve své knize o životě Josefa Laufera píše: " Při lyžování a vodních sportech to byl dr. Josef Kalibera, u tenisu inženýr Hybš, u lehké atletiky brněnský nadšený propagátor sportu Jan Liška."¹² V samotné praxi to vypadalo tak, že Laufer povětšinou popisoval sled událostí, které právě probíhaly a odborníci k tomu přidávali své připomínky a hodnocení.

⁹ MALINA, Karel. *Rozhlasový reportér Josef Laufer*. 1. vydání. Brno: Novinář, 1985. str. 78

¹⁰ MALINA, Karel. *Rozhlasový reportér Josef Laufer*. 1. vydání. Brno: Novinář, 1985. str. 78

¹¹ MALINA, Karel. *Rozhlasový reportér Josef Laufer*. 1. vydání. Brno: Novinář, 1985. str. 62

¹² MALINA, Karel. *Rozhlasový reportér Josef Laufer*. 1. vydání. Brno: Novinář, 1985. str. 62

Tento prvek je i v dnešní době velmi hojně používán, většina současných reportáží, které probíhají v televizi, komentují dva lidé. Tedy komentátor a člověk, který se v daném sportu vyzná. Jde převážně o bývalé profesionální sportovce, či osoby velmi blízce spjaté s určitým sportem.

Dalším důležitým bodem, bez kterého by se kvalitní rozhlasová reportáž nemohla udělat, bylo sbírání dat a všeobecná připravenost reportéra k jednotlivému zápasu. Josef Laufer byl velice pracovitý člověk, takže ani tuto přípravu nepodcenil. Už před zápasem se seznamoval s hráči a představenstvem sportovního klubu, který měl komentovat. Zjišťoval hlavně informace, jež se týkaly počtu vstřelených gólů, asistencí, dále pak datum narození, nebo i informace ze soukromého života zjišťované osoby. Tyto získané poznatky pak Laufer používal při samotném komentování a to v situaci, kdy byl na tyto podrobnosti čas. Důležitou poznámkou je, že Laufer se snažil většinu dat zapamatovat a nikoliv psát na papír.¹³

Obrázek 1: Josef Laufer

Zdroj¹⁴

¹³ MALINA, Karel. Rozhlasový reportér Josef Laufer. 1. vydání. Brno: Novinář, 1985. str. 63

¹⁴ KUBECZKA. Český rozhlas [online]. [cit. 10.3.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.radio.cz/cz/rubrika/zarchivu/josef-laufer-komentuje-hokejovy-zapas-csr-usa-v-roce-1947>

Ačkoliv se Josef Laufer vyznačoval svým profesionálním přístupem a pečlivostí, nedokázal být vždy objektivní. Jako bývalý činovník pražské Slavie a její dlouholetý fanoušek projevoval své sympatie více k tomuto celku, někdy až za únosnou hranici. Avšak této slabiny si byl Laufer vědom a tak vždy odmítal komentovat fotbalové derby pražských týmů Slavie a Sparty, jelikož věděl, že reportáž z tohoto zápasu by nedokázal komentovat nestranně.¹⁵

Po roce 1930 si sportovní reportáže získaly pevné místo v programové skladbě čs. rozhlasu. Vysílal se fotbal a lední hokej, ale také sporty jako je lyžování, atletika a box. Významnou událostí bylo také vysílání z olympijských her v Berlíně v roce 1936.

Tyto reportáže by však nevznikly bez dalšího technického pokroku. 9. října 1932 bylo totiž poprvé použito tzv. „želatiny“. V tento den se odehrávaly dvě významné události najednou, bylo to představení v národním divadle a fotbalové utkání Československa proti Jugoslávii. Přednost nakonec dostala divadelní hra, která běžela živě, nicméně ve stejnou dobu se nahrávalo i fotbalové utkání a to na želatinovou desku. Zde se nahrál zvukový záznam, jenž mohl být použit později ve volném čase programu rozhlasu.

Vynález „želatiny“ a později i gramofonového pásku znamenal pro vysílání čs. rozhlasu mnoho. Rázem se dalo vysílat více reportáží než předtím, velkého významu dosáhly i při komentování olympijských her, které byly časově náročnější, či při událostech, jenž se odehrávaly v místech, kde byl výrazný časový posun. Jedinou nevýhodou však byla ztráta autenticity a aktuálnosti.

1.5 Rozhlas za 2. sv. války

S příchodem německé okupace a začátkem druhé světové války došlo k změnám v činnosti čs. rozhlasu. Radiojournal byl přejmenován na Český rozhlas a do vedení se dostalo německé vedení. Ačkoliv se programová skladba příliš nezměnila a většina pořadů byla ponechána, sportovní reportáže se během války příliš nevysílaly. Velký prostor v rozhlase dostalo zpravodajství, které bylo přísně cenzurováno, a informace tak vycházely značně upravené a neobjektivní. Německo také využívalo čs. rozhlas v době okupace zejména pro šíření své nacistické filozofie a propagandy.

¹⁵ LAUFER, Josef. 50 let v našem sportu. 3. vyd. Praha: Mladá fronta, 1968. str. 137

České obyvatelstvo se tak upnulo na zahraniční vysílání, jenž mělo možnost zachytávat na svých přijímačích. Vysílání přicházelo zejména z Velké Británie a Sovětského svazu. Znamé byly zejména pořady „Volá Londýn“, Hovory k domovu, Hlas svobodné republiky, nebo Hovoří Moskva. Poslouchání těchto pořadů a zahraničního vysílání vůbec bylo samozřejmě nelegální a trestalo se koncentračním táborem nebo trestem smrti. Po roce 1941 byla navíc zabavovány rozhlasové přijímače z československých domácností a následně byly upraveny tak, aby neumožnily přijímat zahraniční vysílání.¹⁶

1.6 Poválečný vývoj v rozhlase

Poté co rozhlas hrál důležitou roli během Pražského povstání, byl osídlen komunistickými mocnáři. Ředitel se tehdy stal komunist Bohuslav Laštovička a pod jeho vedením byl rozhlas výrazným nástrojem pro šíření komunistických idejí. V tu dobu mělo toto komunikační médium velký význam. Rozhlasové vysílání pokrylo prakticky celé Československo, jelikož pořízení přijímače nebyl pro československý lid problémem.¹⁷

Po roce 1945 se ke své práci vrací i reportér Josef Laufer, jemuž byla během války činnost zastavena vzhledem k jeho židovskému původu. V tu dobu vzniká jeho spolupráce s dalším rozhlasovým reportérem Otakarem Procházkou. Tato dvojice se potom podílí na vzniku sportovního zpravodajství a zvláště pořadu „Půlhodinka z našich hřišť“. Tento pořad vysílal o nejzajímavějších sportovních akcích, jenž se udály v neděli a měly vysokou poslechořnost.

Nutno říct, že už během okupace začíná růst zájem o práci sportovního redaktora v čs. rozhlase. Byl to například již zmiňovaný Otakar Procházka, nebo také budoucí velice úspěšný televizní komentátor Vít Holubec, který svou kariéru započal právě v rozhlase.¹⁸ V únoru 1952 se sportovní redaktorem stala i první žena Eva Dobiášová, což byla bývalá reprezentantka v košíkové.¹⁹ Dalším Lauferovým kolegou byl také úspěšný slovenský sportovní komentátor Štefan Mašlonka, který společně s Lauferem komentoval MS v ledním hokeji 1947, nebo OH v roce 1948 v Londýně. Významným komentátorským počinem této dvojice bylo také komentování doběhu zlatého Emila Zátopka na

¹⁶ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, str. 106, ISBN 978-807-3676-988.

¹⁷ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, str. 121, ISBN 978-807-3676-988.

¹⁸ MALINA, Karel. *Rozhlasový reportér Josef Laufer*. 1. vydání. Brno: Novinář, 1985. str. 96

¹⁹ EICHLER, Pavel. *Radiojournal předběhl BBC, před 84 lety vysílal první sportovní reportáž*. *IDnes.cz* [online]. 2008 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/domaci.aspx?c=A080730_155640_media_pei

olympijských hrách v Helsinkách.²⁰ Mašlonka se stal také průkopníkem přímého televizního přenosu na Slovensku, když 18. listopadu 1956 komentoval společně s Radem Siváčkem fotbalové utkání mezi bratislavskými týmy Slovan Bratislava a Červená hviezda.

V roce 1956 dostává Josef Laufer titul Zasloužilý pracovník v tělesné výchově a sportu.²¹ V této době už Laufer pomalu odstupuje z pozice rozhlasového reportéra a dává přednost mladším, nicméně stále je aktivním členem v redakci čs. rozhlasu, jejímž zaměstnancem paradoxně nikdy nebyl. Laufer se také stává pravidelných rádčem a odborníkem v komentátorské praxi a své rady o technice a způsobu mluvy, přenáší na další generace sportovních komentátorů. Tou další generací byla také trojice sportovních redaktorů Stanislav Sigmund, Karel Malina a Gabo Zelenay.

Stanislav Sigmund se dostal ke komentování náhodou, stejně tak jako v případě Laufera. 17. prosince 1954 při přátelském hokejovém utkání mezi Československem a Švédskem na Štvanici totiž vypadl kolega a Stanislav Sigmund za něj musel zaskočit. Jeho výkon se vedení líbil a hned další den komentoval i odvetné utkání. Od té doby u mikrofonu zůstal. Prožil tak i světový šampionát v Praze v roce 1959, kdy reportoval utkání Československa proti Kanadě, které skončilo vítězstvím a bronzovou medailí pro naši zem. Sigmund vydržel na pozici rozhlasového reportéra až do roku 1982, kdy byl nahrazen Alešem Procházkou.²²

Druhým jmenovaným byl Karel Malina. Reportér, který však začínal v rozhlase jako stenotypista. Od roku 1949 se však postupně vypracovával, a to zejména díky jeho zájmu o sport, do pozice rozhlasového reportéra. Mezi jeho nejznámější komentáře patří například z mistrovství světa ve fotbale v Chile v roce 1962, kdy přímo z dějiště zápasu komentoval slavné finále, kdy se proti sobě střetly týmy Brazílie a Československa. ČSSR sice vedlo po gólu Masopusta 0:1, ale Brazilci zápas otočili a zvítězili 3:1. Významnou událostí se stalo i komentování výkonů naší gymnastky Věry Čáslavské, která získala na OH v Mexiku v roce 1968 šest medailí a z toho čtyři zlaté.²³

²⁰ MALINDA, Jan. Jak žijeme. *Unob.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: http://www.unob.cz/verejnost_media/Documents/zpravy_uo_2014/03/20140313_MF_DNES.pdf

²¹ LAUFER, Josef. 50 let v našem sportu. 3. vyd. Praha: Mladá fronta, 1968. str. 321

²² ŠEDIVÝ, Filip. Rozhlasoví reportéři a hokejová MS. *Český rozhlas - zprávy* [online]. 2004 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/sport/_zprava/114284

²³ POKORNÝ, Štěpán a Vojtěch BUREŠ. Legendární sportovní redaktor Karel Malina oslavil osmdesátiny. *Český rozhlas - zprávy* [online]. 2011 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/ostatnidiscipliny/_zprava/854349

Karel Malina napsal i několik knih, kromě reportáží ze sportovních akcí, také knihu o životě reportéra Josefa Laufera.

Gabo Zelenay byl další z vynikajících rozhlasových reportérů. Po druhé světové válce se zúčastnil jako student konkurzu na sportovního reportéra v rozhlase a byl přijat. Následně pak zde strávil přes 40 let a okomentoval spoustu známých sportovních okamžiků. Jeho doménou bylo komentování hokejových a fotbalových zápasů. Mezi asi jeho nejznámější komentář patří finálové utkání Slovan Bratislava FC Barcelona v roce 1969, který slovenský tým vyhrál v poměru 3:2. Dále pak komentoval olympijské hry jako například v roce 1968 Mexiko, 1972 Sapporo a také olympiádu v Moskvě 1980.

Zelenay se proslavil hlavně svým živým vystupováním. Díky tomu dokázal i velice strhujícím způsobem komentovat utkání z méně atraktivních sportů jako je šerm nebo šachy.

2 TELEVIZE

2.1 Počátky televizního vysílání v ČSR

Počátky výzkumu televizního vysílání se datuje již do období před druhou světovou válkou, která však další pokusy z velké části potlačila. V předchozí práci pokračovala až německá firma Fernseh, která se v roce 1943 přestěhovala z Berlína do Dolní Smržovky a Tanvaldu.²⁴ Po roce 1945 byl veškerý majetek firmy zkonfiskován sovětskou armádou. Čeští vědci tak opustili německou firmu a na dalším výzkumu televizního vysílání pracovali ve Vojenském technickém ústavu. V roce 1948 byla televize poprvé představena i veřejnosti, stalo se tomu při Mezinárodní výstavě MEVRO v květnu 1948. Dvě kamery snímaly dění na křižovatce ulic Dukelských hrdinů a Veletržní. Nicméně tento přenos byl do televizního zařízení ještě veden pomocí kabelů. K bezdrátovému přenosu z petřínského vysílače došlo o rok později při pokusném vysílání z XI. Vsesokolského sletu v Praze.²⁵ Další pokusy pak stagnovala Studená válka, když se většina vědců musela začít věnovat vojenským účelům.

V roce 1952 se vývoj znovu rozběhl. Vláda pověřila ministerstvo spojů a Hlavní správu radiokomunikací, aby se vybavilo televizní studio v Praze. Následně Československý rozhlas připravil obsahovou stránku vysílání pro televizi.²⁶ Studio se nakonec usídlilo do domu Měšťanské besedy ve Vladislavově ulici na Praze 1. Televizní vysílání navíc probíhalo již přes vysílač, který se natrvalo upevnil na petřínské rozhledně.

Veřejně vysílání bylo započato 1. května 1953. Oficiálně ho zahájil Jozef Vrabec, předseda Československého rozhlasového výboru. Jako první věc, kterou mohli diváci mít možnost na televizním zařízení sledovat, byl záznam z filmového pásu, na kterém mluvil herec Jaroslav Marvan. Už tentýž den se však televizi objevilo i živé vystoupení a to v podání dalšího herce Františka Filipovského při inscenaci Moliéra Lakomce.

V prvních dnech byla programová skladba čs. televize velice chabá a vysílací doba během týdne činila průměrně pouze 3,8 – 4 hodiny. Nicméně ve stejném roce se tento počet zněkolikanásobil a v listopadu se tak vysílalo 4 dny v týdnu.

²⁴ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, str. 157, ISBN 978-807-3676-988.

²⁵ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, str. 271, ISBN 978-802-4730-288.

²⁶ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, str. 271, ISBN 978-802-4730-288.

V následujícím roce, konkrétně v únoru 1954, bylo vysílání prohlášeno za pravidelné. S pravidelným vysíláním a také s rostoucím zájmem lidu se od ledna 1955 uzákonil také koncesionářský poplatek, který činil 15 korun měsíčně.

Nicméně i přes technické možnosti a dostatek financí od sponzorujícího Sovětského svazu, se televize vyvíjela pomaleji. Hlavním problémem byl fakt, že v Československu měl v tehdejší době televizní přijímač jen málokdo. Mohla za to cena, která se pohybovala kolem 4 tisících korun, což byl zhruba půlroční plat běžného obyvatele.²⁷ Dalším omezujícím faktorem bylo nedostačující televizní studio. Prostory v Měšťanské besedě byly stísněné, nedalo se zde dobře izolovat zvuk a navíc čs. televize zde nebyla sama, jelikož spolu s nimi zde bydlelo dalších 27 nájemníků, kteří si stěžovali na hluk.²⁸

Československá televize se tak rozhodla o vybudování vysílače i studia na Kavčích horách. Stavba byla sice soudem odsouhlasena již v roce 1957, ale základy se položily až v roce 1961 a studia byla zprovozněna v roce 1970.

Mimo to se čs. televize snažila rozšířit i svůj dosah vysílání. V počátcích se vysílání týkalo jen obyvatel pocházejících z Prahy. Od roku 1956 začalo však vysílat také televizní studio v Ostravě a v listopadu 1956 také bratislavské studio.²⁹

2.2 První sportovní televizní přenos

Historickým datem pro tuto událost se stal 11. únor roku 1955. Pro ČST znamenal tento moment spíše pokusný experiment a zkoušku tehdejší techniky, avšak byl to také úvodní moment, kdy televize opustila prostory televizního studia a první přímý přenos pro celou televizi. Zprostředkovatelem této možnosti byl první přenosový vůz v ČSR s názvem TVRZ1.³⁰ Tento speciálně upravený autobus s režijním zařízením vyjel na hokejový stadion do pražské Štvanice a zde měl připravit přímý přenos z hokejového zápasu Československa proti švédskému týmu Leksand IF.

Celý moment provázela řada neznámých. Nevědělo se, jaký ohlas přenos přinese, proto se počítalo, že se odvysílají pouze dvě třetiny zápasu, takže případní diváci neuvidí konec. Další věc, které nebyla pro tehdejší vedení jasná, byl dosah petřínského vysílače.

²⁷ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, str. 160 ISBN 978-807-3676-988.

²⁸ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, str. 158 ISBN 978-807-3676-988.

²⁹ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, str. 274 ISBN 978-802-4730-288.

³⁰ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, str. 273 ISBN 978-802-4730-288.

Nicméně už během vysílání, jehož komentování se ujala dvojice známa z rozhlasu Vít Holubec a Josef Valchář, přicházely pozitivní telefonáty a telegramy. Divákům se přenos líbil. Jednak hrálo československé mužstvo dobře a Švédy přehrávalo a za druhé se zjistilo, že dosah přenosu je mnohem větší než se předpokládalo. Místo plánovaného okruhu v 60 kilometrech délky totiž vysílání zastihly i lidé v Českých Budějovicích.

Nakonec se zápas odvysílal celý a Vít Holubec s Josefem Valchářem, pro které to byla samozřejmě premiéra na televizní obrazovce, mohli oznámit výsledek 7:2 pro čs. výběr.

Zápas tehdy mohly sledovat necelé čtyři tisícovky majitelů televizních přijímačů, ale ve městech se také tvořily houfy lidí, které stály před výlohami obchodů s televizory, nebo na vlakových nádražích, kde se taktéž tento přístroj nacházel. Po nečekaném a velkém úspěchu se hned za dalších deset dní vysílal další hokejový zápas, tentokrát mezi Československem a Kanadou a na tento zápas byly v celé zemi televize vyprodány.

Poté na sebe nenechaly další přenosy dlouho čekat a mimo sportovní utkání se vysílaly i přenosy divadelních her a jiných společenských událostí.

2.3 Branky Body Vteřiny

ČST zpočátku neměla vlastní zpravodajství a tak přebírala model z čs. rozhlasu. V době mezi 19:00 až 19:30 tak na obrazovce běžely Rozhlasové noviny Československého rozhlasu bez obrazu, ale pouze s nápisem „Posloucháte Rozhlasové noviny“.³¹

V březnu 1956 však vznikla první zpravodajská sportovní redakce, jejími členy se staly šéfredaktor Miroslav Hladký, Radoslav Siváček a Vít Holubec. Jejich prvním projektem se stal sportovní pořad Branky Body Vteřiny a spolu s Večerníčkem se tak stal nejstarším pořadem v ČST. Jeho moderátorem se stal Vít Holubec, který měl už zkušenosti s komentováním sportovních přenosů jak v rozhlase, tak v televizi. Samotný název vymysleli právě tři protagonisté, když z nich měl každý říci jedno slovo do názvu. Otakar Černý ve své knize „Brankám bylo padesát“ píše toto: „Každý měl říci jedno slovo do názvu. Nevím, kdo řekl, že tam budou „Body“ a „Vteřiny“, ale vím přesně, kdo řekl ty „Branky“. Vít Holubec.“³²

³¹ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, str. 273, ISBN 978-802-4730-288.

³² ČERNÝ, Otakar. *Brankám bylo padesát, aneb, Díky táto: Kladno, Praha a okolí 1969-2006*. Vyd. 1. Praha: Česká televize, 2007. str. 12, ISBN 978-808-5005-813.

3 OSOBNOST KAROLA POLÁKA

Při představování jednotlivých osobností ve sportovním komentování nemůžeme opomenout jméno Karola Poláka. Jde o člověka, který pracoval pro ČST přes 30 let a stal se součástí mnoha sportovních úspěchů, jenž Československo za tuto éru získalo. Jeho aktivní styl komentování se navíc stal inspirací pro současné sportovní komentátory, proto je mu v této bakalářské práci přiřazen větší prostor.

Ke sportu byl Karol Polák veden už od mládí. Jeho otec byl fotbalistou a on sám byl fotbalovým brankářem v týmu ČH Bratislava, mimo to se také věnoval basketbalu.

Ještě jako studenta však postihly Poláka těžké chvíle, jeho otce zavřeli za údajnou protistátní činnost a jeho matka zemřela na rakovinu. Polák tak začal pracovat v rozhlasu, kde se postupně dostával na vyšší pozice, až k hlasateli nočních zpráv. Dále pak hrával po klubech na housle, jelikož vystudoval herectví na divadelní fakultě v Bratislavě a k hraní na housle a zpěvu měl velice blízko. Později se dostal z rozhlasu do televize, kde v začátcích vysílání působil jako televizní moderátor.

Ke svému prvnímu sportovnímu přenosu se dostal náhodou, nebo spíše z donucení. Československá televize tehdy chtěla udělat přímý přenos z krasobruslařské exhibice. Bylo to v roce 1959, tedy po zmiňovaném hokejovém šampionátu v Praze, který znamenal pro ČST velký divácký úspěch a tak chtělo vedení televize rozšířit portfolio svých sportovních komentátorů.

Karol Polák však o tomto sportu příliš nevěděl, a tak si na pomoc přizval odborníka Emila Skákalu, který souhlasil.

Přenos se nakonec poměrně vydařil. Karol Polák ho komentoval sice spíše laickým pohledem, poněvadž si byl vědom, že zdaleka nedosahuje kvalit už tehdy známého komentátora Karla Mikysky, jenž tímto sportem pravidelně provázel. Navíc o odbornější fakta obohatil přímý přenos expert na krasobruslení Emil Skákal.

Jejich spolupráce pak vydržela mnohem déle, kdy Skákal učil Poláka i správně poznat jednotlivé krasobruslařské skoky a s postupem času se tak Polák stal sám odborníkem.

Kromě krasobruslení se Polák dostal k ještě méně tradičním sportům, jako bylo například komentování mistrovství světa v kuželkách, nebo komentování motocrossu. Samozřejmě žádné z těchto komentování nebylo nikterak jednoduché.

Ve své knize „Replay“ říká, že nejtěžším sportem ke komentování byla lehká atletika, kdy musí komentátor během chvíle obeznámit diváka o výsledcích a dalších informacích z několika atletických disciplín současně.³³

Po roce 1960 se Karol Polák stal už natrvalo sportovním komentátorem, který byl i specializován na jednotlivé sporty. Jeho primárním sportem se stal fotbal a dalším vedlejším sportem se stalo právě krasobruslení.

Brzy se Karol Polák dostal i ke komentování sportovních přenosů ze zahraničí. Po zprostředkovaném přenosu z olympijských her v Cortině d'Ampezzo mohl komentovat i podle obrazových záznamů, jenž byly zakoupeny od chilské televize při světovém šampionátu ve fotbale v roce 1962, kdy československá reprezentace prohrála až ve finále s favorizovanou Brazílií.

První přímý přenos ze zahraničí komentoval v prosinci roku 1962, kdy v semifinále Rappanova poháru v Maďarsku, hrál bratislavský Inter proti domácí Tatabánye. Ačkoliv bylo těžké se ve sněhové vánici dostat na místo určení a samotný zápas byl kalamitou postížen, utkání dopadlo dobře a to jak po technické stránce, tak i pro fotbalisty slovenského týmu, kteří zvítězili 2:1.

Karol Polák ve své knize se zabývá i nepravdivým mýtem, jenž probíhá napříč fanouškovským spektrem. Jedná se o časté rozhořčené dotazy na to, že se na obrazovkách ne vždy objevovaly momenty, jenž divák chtěl zrovna vidět. Jde samozřejmě spíše o minulost, i přesto je dobré si tento problém vysvětlit:

„Vedzte, že na to, čo zo zahraničia prichádza na vaše obrazovky, nemáme pri mikrofóne ani najmenší vplyv. Priamy prenos vždy zabezpečuje štáb domácej televízie, od technikov až po kameramanov a režiséra. A jedine on vyberá, „strihá“ na obrazovky ten záber jednej z kamier, ktorý sa mu pozdáva. My, čo prichádzame komentovať, dodávame k obrazu iba slovný sprievod a je teda logické, že nás domáci režisér nemôže počúvať, nech by sme sa hocijako dožadovali takého či onakého záberu.“³⁴

Polák také komentoval MS ve fotbale roku 1966, kdy se v Anglii uskutečnil šampionát, na který se dodnes nezapomnělo. Kromě toho, že se ho zúčastnily velké hvězdy v čele s Pelém, Eusébiem, Beckenbauerem, Jašinem, Moorem, atd. Došlo i k jednomu nejkurióznějšimu gólu ve fotbalové historii. Ve finále se utkaly týmy domácí Anglie proti

³³ SOVIAR, Juraj. *Replay: komentuje Karol Polák*. 1. vyd.: Ala Bama s.r.o, 2001, str. 37, ISBN 8096868748.

³⁴ SOVIAR, Juraj. *Replay: komentuje Karol Polák*. 1. vyd.: Ala Bama s.r.o, 2001, str. 44, ISBN 8096868748.

Německu a za stavu 2:2 se prodlužovalo. Ve 100. minutě pak vystřelil domácí Hurst a trefil břevno, balón se však od břevna odrazil směrem k brankové čáře a po dalším odrazu vyskočil z brány. Angličané se radovali, zato Němci vehementně protestovali, nicméně rozhodčí Dienst nakonec po konzultaci s pomezním sudím gól uznal a Angličané nakonec vyhráli 4:2 a získali tak doma ve Wembley mistrovský titul. Žádný tehdejší záběr však nedokázal stoprocentně určit, zdali by měl gól platit a jestli opravdu přešel nebo nepřešel míč brankovou čáru. Takovéto sporné góly by však v současnosti už měly být přesně určeny, neboť od posledního mistrovství světa v Brazílii se využívá video technologie, která dokáže sporné momenty vyřešit.

Karol Polák se stal i významnou osobností při ruské invazi v srpnu 1968. Poté co bylo vysílání ČST zastaveno ruskými vojáky se Karol Polák s dalšími lidmi přemístili do televizních garáží, kde bylo vytvořeno provizorní studio a zde pak Polák společně ještě s Danou Hermanovou, Ivanem Balajem a Ivanem Úředníčkem vysílali objektivní zpravodajství pro československý lid s podtitulem „Legálna československá televízia“³⁵

Tato činnost trvala týden, poté přišla normalizace a Karol Polák se bál o své místo ve sportovní redakci Československé televize. Nakonec však předseda komise rozhodl, že může zůstat, údajně kvůli tomu, že jeden vysoko postavený soudruh Poláka rád poslouchal. Mnoho dalších kolegů však Poláka tímto zavrhl a i panovaly pomluvy jako například, že Polák pracuje pro STB.

Polák se taktéž zúčastnil olympijských her v Sapporu v roce 1972. Poté co absolvoval jednu ze svých nejdelších zahraničních cest, komentoval slavnostní zahájení s Karlem Mikyskou. Zde se však dopustil jedné ze svých největších mluvených chyb, které mohly mít navíc i politickou dohru. Při nástupu československých reprezentantů s vlajkou s označením ČSSR totiž znejistěl, což bylo dáno předchozím názvem naší země ČSR, a pronesl: „A už nastupuje naša delegácia! Výprava Československej sovietskej socialistickej republiky!“³⁶

Naštěstí to tehdejší vedení vzalo s úsměvem a nic se nestalo. Ze sportovního hlediska bylo významné zlato Ondřeje Nepely, který získal v krasobruslení zlatou medaili pro Československo a první zlatou pro Slovensko v historii olympijských her.

³⁵ SOVIAR, Juraj. *Replay: komentuje Karol Polák*. 1. vyd.: Ala Bama s.r.o, 2001, str. 68, ISBN 8096868748.

³⁶ SOVIAR, Juraj. *Replay: komentuje Karol Polák*. 1. vyd.: Ala Bama s.r.o, 2001, str. 83, ISBN 8096868748.

Dalším vrcholem Polákovy komentátorské činnosti bylo bezesporu fotbalové mistrovství Evropy 1976. Karol Polák tehdy komentoval slavné finále mezi ČSSR a Německem. Utkání skončilo v základní hrací době 2:2 a muselo se prodlužovat. Ani v prodloužení však gól nepadl a na řadu tak přišli pokutové kopy. Ve čtvrté sérii přestřelil Uli Hoeneß a Československo tak mělo velkou šanci zvítězit. Pokutový kop zahrával Antonín Panenka, který dosud nevídaným zakončením, kdy balón dopravil do sítě tzv. „dloubáčkem“ penaltu proměnil a Československo se tak stalo mistry Evropy ve fotbale.

Poslední velkou akci, kterou Karol Polák komentoval, byl světový fotbalový šampionát v Itálii, který se konal v roce 1990. V následujících měsících začal mít rozboje s nově vznikajícím polistopadovém vedení, a proto z československé televize odešel.

Karol Polák byl výraznou figurou ve vývoji sportovní komentátorství, stál u vzniku prvních televizních sportovních přenosů, které svým osobitým stylem komentoval a dodnes se ho mnoho nových kolegů snaží napodobit a dosáhnout přitom stejných kvalit.

Obrázek 2: Karol Polák

Zdroj³⁷:

³⁷ BEKMATOV. Pravda.sk [online]. [cit. 10.3.2015]. Dostupný na WWW: <http://artur.blog.pravda.sk/2014/06/16/karol-polak-socializmus-ma-k-demokracii-blizsie-ako-kapitalizmus/>

4 TELEVIZE A ROZHLAS V DOBĚ NORMALIZACE

Po sovětské invazi se stal rozhlas médiem, jehož nejvíce zasáhl normalizační proces. V době pražského jara totiž toto médium dokázalo nejvíce vynášet objektivní informace z různých zdrojů. Po okupaci došlo k výrazné personální obměně ve vedení rozhlasu. Odešlo na 800 zaměstnanců a přišli nový komunisticky smýšlející lidé, kteří měli za úkol nastolit v čs. rozhlase klid a vytvořit z něj nástroj mocenské propagandy. Ústředním ředitelem se stal Ján Riško, který ve své funkci vydržel až do roku 1989.³⁸

Televize se v době normalizace stala nejvýznamnějším médiem, což se odráželo hlavně v rostoucí sledovanosti. I toto médium zasáhly výrazné personální čistky. Ředitelem ČST se stal Jan Zelenka, který ve své funkci vydržel až do června 1989, kdy ho ze zdravotních důvodů nahradil Libor Batrla. S příchodem nového ředitele došlo k výrazným změnám i v programové skladbě televize. Vysílaly se propagandistické pořady nebo také seriály. Jedním z nejvýznamnějších seriálů této doby bylo „Třicet případů majora Zemana“, který vznikl ve spolupráci s SNB a některé z dílů byly natočeny podle skutečných událostí, avšak pozměněny ve prospěch Sborů národní bezpečnosti. Výrazný vliv mělo normalizační vedení na televizní zpravodajství, vše podléhalo přísné cenzuře a každý spolupracovník musel být předem důkladně prověřen. Samotné vysílání vznikalo ve spolupráci s ideologickou komisí ÚV KSČ.

I přesto počet televizních koncesionářů rostl. V roce 1970 na tři miliony, kolem roku 1977 na čtyři miliony, čímž předběhl i počet rozhlasových koncesionářů, a dále pak před sametovou revolucí se číslo zastavilo na čtyřech a půl milionech.³⁹

K výraznému nárůstu televizorů docházelo i díky technickému pokroku. K tomu přispěla i stavba velkého komplexu na Kavčích horách, kde se měli sjednotit studia a redakce. Výstavba pokračovala až do konce 70. let.

V květnu 1970 začal vysílat druhý program Československé televize, v jehož skladbě měly být zejména kulturní a zábavné pořady, nebo také dokumenty. Jeho počáteční divácký dosah byl velice malý, ale postupem času rostl a v roce 1982 už byl na 67 %.

³⁸ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, str. 235 ISBN 978-807-3676-988.

³⁹ KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, str. 240 ISBN 978-807-3676-988.

V roce 1970 byl také odvysílán i první barevný přenos z mistrovství světa v lyžování ve Slovenských Tatrách, kde získal zlatou medaili sdruženář Ladislav Rygl.

V roce 1973 bylo zahájeno barevné vysílání na druhém programu a o dva roky později i na prvním programu ČST.

5 VÝVOJ PO ROCE 1989

K výrazné proměně televizního vysílání došlo po sametové revoluci. První program ČST byl přejmenován na F 1. Druhý program se rozdělil na český okruh ČTV a na slovenský okruh S1 14. 5. 1990 navíc začal vysílat třetí český program OK 3, který frekvenčně překryl původní vysílání z Moskvy. Obdobný program jako v Česku vznikl o rok později i na Slovensku pod názvem TA 3.

Po listopadové revoluci došlo k výrazným změnám v zákonech, pro média se stal důležitý zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání. Ten rozlišil dva druhy vysílatelů, jeden z nich mohl vysílat ze zákona (veřejnoprávně), druhý byl držitelem licence pro vysílání (soukromý vysílatel). Tato novela vedla ke vzniku mnoha nových komerčně vyrobených televizních, ale i rozhlasových stanic.

Ještě předtím než se rozpadlo Československo, dala Slovenská národní rada a Česká národní rada vzniknout Slovenskou a Českou televizi. ČST nadále vysílala na federálním okruhu F 1.

Československá televize zanikla 31. 12. 1992 spolu se zánikem Československé federativní republiky. Jejími nepřímými nástupci jsou ČT a Slovenská televize, která i po rozpadu ČSFR nadále vysílala, zatímco ČST ztratila poskytovatele televizních služeb.

Historie ČT se datuje od roku 1992, kdy byla založena Českou národní radou. Avšak začátky to nebyly vůbec jednoduché, nevědělo se, na jaké frekvenci bude vysílání probíhat i jak bude televize financována.

České televize nakonec začala vysílat na okruhu ČTV (ČT1) a později i na OK 3 (budoucí ČT2) a problém s umístěním vysílání byl tak vyřešen. Druhý problém s financováním není však vyřešen dodnes. Nicméně většinu práv a majetku převzala ČT z Československé televize, včetně sídla na Kavčích horách. Z umírající ČST navíc mnoho pracovníků přešlo právě do České televize. Samotná koncepce nové televize se také výrazně lišila od té předchozí. Většina vychází z toho, že ČST byla vládním médiem, zatímco ČT je médiem veřejnoprávním.

Od počátku byl ředitelem Ivo Mathé, který byl nejdříve zvolen Českou národní radou jako prozatímní ředitel. Avšak po vzniku Rady České televize byl zvolen znovu i výběrovým řízením.

V roce 1994 pustila ČT okruh pro vysílání ČT2 (dříve F1), který získala po převzetí majetku od Československé televize. Na této frekvenci poté začali vysílat komerční stanice NOVA a později TV Prima. Vysílání druhého programu české televize se tak přesunulo na okruh OK 3, kde předtím probíhala pouze zvláštní programová skladba.⁴⁰

V dalším roce 1995 byl odsouhlasen zákon o rozhlasových a televizních poplatcích, jehož výše byla stanovena na 50 Kč. O dva roky později na 75 Kč. V současné době stojí koncesionářský poplatek 135 Kč.

Podobný osud postihl i tuzemský rozhlas, po revoluci vznikl Český rozhlas, ještě za existence čs. rozhlasu. Jako samostatný celek pak funguje od roku 1993. Součástí Českého rozhlasu se staly i celoplošné stanice Radiožurnál (hudební a zpravodajské rádio), stanice Praha (zábavná stanice), Vltava (rádio s vážnou hudbou a literárními pořady) a také stanice Český rozhlas 6 (publicistická stanice).⁴¹ I pro rozhlas hrál důležitý faktor vznik duálního systému, jenž dal vzniknout několika soukromým rozhlasovým stanicím, které se tak staly i konkurenty v rozhlasovém vysílání. Prvními držiteli licence pro soukromé provozování rádia se stali například Radio 1, Evropa 2, Vox, Bonton, první celoplošná soukromá stanice pak bylo Rádio Alfa (září 1993), poté Frekvence 1 a další.⁴²

Český rozhlas měl ještě v roce 1997 výbornou poslechovest, ale poté začali lidé více poslouchat komerční stanice. Kromě Evropy 2 také Rádio Impuls, které vzniklo namísto Rádía Alfa. V současné době patří Českému rozhlasu v tabulce poslechovesti třetí místo za Rádiem Impuls a Evropou 2.

5.1 Sport, rozhlas a televize v porevoluční době

Období po sametové revoluci přineslo výrazné změny v rozhlasovém vysílání, zejména vznik duálního systému a tím i možnost vysílání soukromých rozhlasových stanic. Co se týče sportovního vysílání, zde exceloval Aleš Procházka, jenž nahradil Stanislava Sigmunda, a dá se říct, že v tomto období mezi lety 1990-2014 byl v nejlepší formě. Jeho slovní zásoba a obraty, kterými komentoval převážně hokejové zápasy, nebo olympijské

⁴⁰ Vše o ČT. *Česká televize* [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/>

⁴¹ KRUPÍČKA, Miroslav. Historie českého rozhlasu: Český rozhlas v datech. In: *Radio.cz* [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/static/historie-radia-praha/historie-cro>

⁴² KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, str. 261 ISBN 978-807-3676-988.

hry, byly nenapodobitelné a Procházka byl za ně po právu oceněn cenou Oty Pavla za celoživotní propagaci sportu.⁴³

S příchodem nové porevoluční doby zaznamenala rozvoj i sportovní žurnalistika. Kromě nástupu nových sportovních redaktorů do nově vzniklé ČT, začaly vysílat i komerční stanice, jenž do svého programu taktéž zařadily sportovní přenosy a pořady se sportovní tematikou. Fanoušek sportu tak mohl být sice rád z většího počtu odvysílaných sportovních zápasů, avšak tato kvantita často snižovala kvalitu.

Příkladem může být televize Nova, která nedlouho po svém vysílání začala přinášet divákům i sport. Ve zpravodajství vzniklo kromě Televizních novin, později pouze TN, také sportovní noviny. Mimo zpravodajství však Nova začala vysílat i přímé přenosy z fotbalových a hokejových utkání, kde se slova ujala nová komentátorská dvojice Pavel Poulíček a Václav Tittelbach. Tito dva reportéři, ačkoliv byli již poměrně renomovaní moderátoři, neměli s živým komentováním žádné zkušenosti. Jejich nezkušenost se tak projevila při provázení diváka sportovním zápasem, často se přeříkávali, podávali nepravdivé informace a celkově nedosahovali kvalit sportovních reportérů z Československé a České televize.

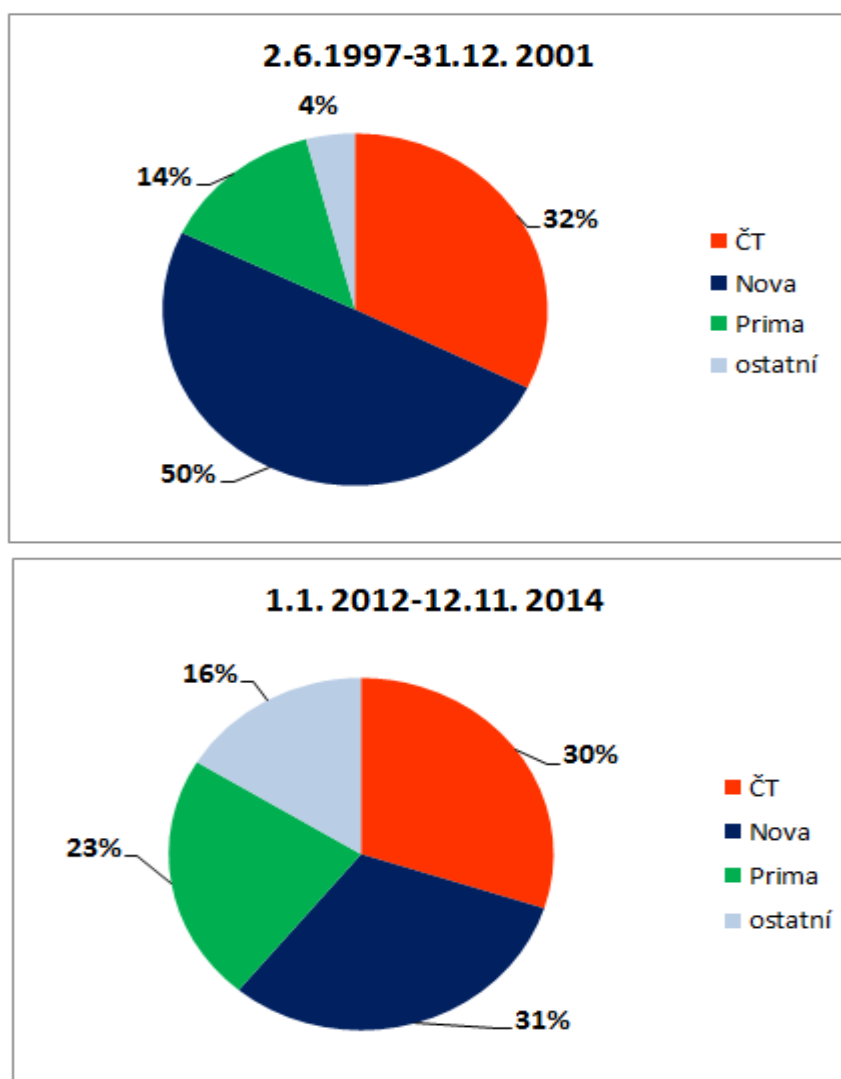
Do nově vzniklé České televize nastoupily neokoukané tváře, ale i zkušení reportéři, kteří odcházeli ze zanikající Československé televize. Výrazná obměna byla zapříčiněna, kvůli předešlé spolupráci některých zaměstnanců s komunistickým režimem. Těmi kdo přešli, byl však například Petr Vichnar, Pavel Čapek, Jakub Bažant, nebo Vladimír Drbohlav, jenž už byly známý s moderováním sportovního zpravodajského pořadu Branky, Body, Vteřiny, či z komentování sportovních akcí. Z těch nových to byl Robert Záruba, Michal Dusík, Jaromír Bosák, Marek Svačina a další. Naopak známými komentátory, kteří po roce 1990 opustili z politických důvodů ČST, byla trojice Robert Bakalář, Štěpán Škorpil a Jaroslav Suchánek. První dva zmiňovaní však s komentováním neskončili, ale stali se hlavními osobnostmi v české verzi mezinárodní televizní stanice Eurosport, která začala vysílat skrze satelit v roce 1989.

⁴³ SUCHAN, Jan a Vojtěch BUREŠ. Sportovní reportér Aleš Procházka byl oceněn za celoživotní propagaci sportu. In: Český rozhlas [online]. 2014 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/ostatnidiscipliny/_zprava/sportovni-reporter-ales-prochazka-byl-ocen-en-za-celozivotni-propagaci-sportu--1342986

6 MÉDIA V NOVÉM TISÍCILETÍ A VLIV INTERNETU

Právě vliv nových tuzemských televizních kanálů, ale i zahraničních, kteří se sem dostávaly skrze satelitní nebo kabelové vysílání, zapříčinil i jakýsi „boj o koláče“. V roce 1997 byly navíc zavedeny takzvané „peplemetry“, které počítají sledovanost televizních programů diváky.

Obrázek 3: Graf sledovanosti TV Nova od roku 1997 - 2014

Zdroj⁴⁴

⁴⁴ Proměny české mediální scény od začátku 90. let. In: MediaGuru [online]. 2014 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2014/11/promeny-ceske-medialni-sceny-od-zacatku-90-let/#.VPzjZvmG83D>

Výrazným skokanem se stala TV Nova. Její tvůrci Vladimír Železný, Fedor Gál, Vlastimil Venclík, Peter Hurčík a Josef Alán přišli původně s nápadem vytvořit televizní stanici určenou pro intelektuálně zaměřené lidi a díky tomuto nápadu následně obdrželi licenci. Nicméně už během prvních měsíců vysílání se ukázalo, že tato televize bude směřovat svoji programovou skladbu spíše pro masovou skupinu. Program Novy byl navíc pro tehdejšího diváka velice neotřelý a zábavný, včetně pořadu „Volejte řediteli“, kde sám ředitel Vladimír Železný reagoval na dotazy svých diváků a svým vytříbeným mluveným projevem dokázal odpovídat.⁴⁵

TV Nova tak v roce 1997 dosáhla ve sledovanosti na číslo 50 %. Což je za tři roky vysílání výrazný vzestup. Druhá komerční stanice TV Prima se dostala na číslo 14 % a ČT měla 32 %. Zbytek sledovanosti patřil televizním kanálům, které chytali domácnosti se satelitním nebo kabelovým připojením. Jejich význam nabije hodnoty s příchodem digitalizace.

Pro ČT je od zavedení peplemetrů největším úspěchem, z hlediska sledovanosti, sportovní akce. ZOH v Naganu 1998, respektive finálové hokejové utkání mezi ČR – Rusko a následný slavnostní přilet hokejistů do země, drží v počtu sledovanosti diváků tři rekordy: „Nejsledovanějším pořadem, uvedeným Českou televizí v době elektronického měření sledovanosti (t.j. po1. červnu roku 1997), se stal přímý přenos na ČT1 zprostředkovávající přilet medailistů ZOH v Naganu do Prahy, jejich přijetí prezidentem republiky a uvítání na Staroměstském náměstí v Praze: 106 minut tohoto přenosu v pondělí 23. února 1998 v době od 19:59 do 21:44 hodin mělo sledovanost 54,4 procenta dospělých, to znamená, že si je nenechalo ujít 4 661000 publika staršího 15 let (což představovalo 79 z každé stovky diváků, kteří danou dobu trávili u televizoru). Nejvíce mužů sledovalo Českou televizi při vysílání 3. třetiny finálového utkání ČR - Rusko, hraného na XVIII. hrách zimní olympiády v Naganu: tuto nabídku ČT1 přijalo 63,4 procenta mužů, tedy 2 574 000 publika mužského pohlaví ve věku 15 a více let (což bylo 98 procent všech mužů, kteří v tomto čase sledovali televizi).

Nejvíce žen si naladilo Českou televizi při přímém přenosu uvítání olympijských medailistů na Staroměstském náměstí v Praze: Kateřinu Neumannovou a hokejové

⁴⁵ ZAHŘÁDKOVÁ, Michaela. Čtvrtstoletí českých médií.: Díl druhý (1994–1999). In: Mediama [online]. 2013 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: http://mediama.tyden.cz/rubriky/tisk/ctvrtstoletí-ceskych-medii-dil-druhy-1994-1999_262024.html

mužstvo sledovalo 57,7 procenta žen, tedy 2 605 000 dospělých divaček (což představovalo 80 procent všech žen, které v daném čase byly u televizoru).⁴⁶

6.1 Digitalizace

Digitalizace televizního a rozhlasového vysílání je moderní technologie, která namísto analogového příjmu využívá příjmu digitálního. Její výhodou je, že dokáže vysílat obraz a zvuk v mnohem lepší kvalitě. Další předností je možnost vysílat více televizních programů, místo jednoho analogového až pět digitálních.

V Česku se tento trend začal testovat po roce 2000 a od roku 2005 dochází k pozvolnému přechodu z analogového vysílání na digitální. K zachycení digitálního signálu je zapotřebí vlastnit buď set-top box, nebo televizi s přijímačem digitálního signálu.

Brzy po započatí digitalizace začínají vznikat nové soukromé televizní stanice, které vstupují i na mediální trh. Hlavní provozovatelé televizních služeb, tedy ČT, TV Nova a Prima však na tuto situaci brzy zareagovala a začala vyrábět své nové kanály s určitou specializací. Současný televizní divák má možnost oproti předchozím třem televizním programům vidět přes dvacet.

Digitalizace se samozřejmě týká i rozhlasového vysílání, avšak zde Česká republika výrazně zaostává. V současné době vysílá analogově i digitálně 19 stanic, včetně Českého rozhlasu. Nicméně samotný přechod postupuje velmi pomalu, přitom v současné době jsou prakticky všechny frekvence zaplněny a žádné nové radiové stanice tak nemůžou vznikat. Podmínkou aby se digitální vysílání mohlo šířit po Česku, je jednak pořízení přijímače pro digitální rozhlasové vysílání a také vyřešení příslušných licencí pro radiové stanice. Veškerý přechod by se měl uskutečnit do roku 2025, kdy bude vypnuto analogové radiové vysílání.⁴⁷

6.2 Internet

Vynález internetu patří k nejvýraznějším vynálezům dvacátého století. V Česku, respektive v Československu došlo k prvnímu připojení v roce 1992 na ČVUT. Zprvu

⁴⁶ Vše o ČT: Sledovanost a spokojenost. Česká televize [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/sledovanost-a-spokojenost/rekordy/>

⁴⁷ NEPRAŠOVÁ, Veronika a Marína DVOŘÁKOVÁ. Digitalizace rozhlasového vysílání jde pomalu. Analog skončí až za 12 let. In: Český rozhlas [online]. 2013 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/technika/_zprava/digitalizace-rozhlasoveho-vysilani-jde-pomalu-analog-skonci-

bylo slovo internet odborným termínem jen pro úzkou skupinu odborníků, avšak postupně se začal šířit internet do domácností. V roce 1996 vznikl vyhledávací portál „seznam.cz“ a o rok později i „atlas.cz“.⁴⁸

Internet je však nejrychlejší médium, co se týče šíření. Kolem roku 2000 mělo internetové připojení jen pár domácností. V současné době však procento připojených domácností překračuje hranici 70 %, což je za 15 let neskutečné číslo.⁴⁹

6.3 Vznik nových televizních stanic

Jak už bylo řečeno s příchodem digitalizace se na televizní obrazovce objevilo i více televizních programů. Většina z nich vzniká ze tří zaběhlých televizních společností, tedy z ČT, TV Nova a Prima TV.

V roce 2005 jako první zareagovala Česká televize. Nejdříve byl v květnu 2005 spuštěn zpravodajský program ČT24, ten vysílá po celý den zprávy a publicistiku. Vzorem pro tento kanál bylo zahraniční vysílání BBC a CNN. Některé pořady vysílané na ČT24 jsou souběžně vysílány i na ČT1 jako například „Události“, nebo první část „Otázek Václava Moravce“.

Druhým programem České televize se stala ČT4, která vznikla v únoru 2006. „Čtyřka“ vysílá sportovní přenosy jak z tuzemských tak zahraničních soutěží, dále pořady se sportovní tematikou, anebo sportovní zpravodajské relace. Tehdejším důvodem pro zavedení ČT4 byly blížící se zimní olympijské hry v Turíně, které chtěla Česká televize v rozšířené podobě nabídnout divákům, jelikož v minulosti neměl druhý kanál ČT šanci nabídnout všechna živá vysílání ze sportovišť a musel tak většinu věcí odvysílat ze záznamu. Dalším důvodem byla oslava 50. výročí vzniku sportovního zpravodajství a pořadu Branky Body Vteřiny.

V říjnu 2012 se kanál ČT4 přejmenoval na ČT Sport.

Kromě dvou nových programů ČT24, ČT4, dala digitalizace možnost vysílat kanály České televize ve vysokém rozlišení. V současné době jsou tak na televizních přijímačích, které jsou schopny vysílat programy v režimu HD, vysílány ČT1 HD, ČT2

⁴⁸ KASÍK, Pavel. Český internet slaví 20. narozeniny, vzpomíná na skromné začátky.

In: Technet.cz [online]. 2012 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/cesky-internet-slavi-20-narozeniny-vzpomina-na-skromne-zacatky-p7u/-sw_internet.aspx?c=A120213_000221_sw_internet_pka

⁴⁹ Proměny české mediální scény od začátku 90. let. In: MediaGuru [online]. 2014 [cit. 2015-03-09].

Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2014/11/promeny-ceske-medialni-sceny-od-zacatku-90-let/#.VPzjZvmG83D>

HD a ČT Sport HD, která sdílí stejný obsah jako jejich předchůdci, avšak všechny přenosy probíhá ve vysokém rozlišení HD.

Od srpna 2013 vstoupil na televizní obrazovky další nový kanál České televize, tentokrát s názvem ČT: D a ČT art.

ČT: D je program určený pro děti a mládež ve věku od 4 let do 12 let. Společně s ČT art tvoří jeden samostatný kanál a dělí se podle vysílací doby. „Děčko“ vysílá od šesti ráno do osmi večer a „art“ začíná od osmé hodiny večerní do dvou hodin ráno.

ČT art je kulturní program se záznamy divadelních vystoupení a pořadů s kulturní tematikou.

Jedním z hlavních důvodů tvorby těchto dvou nových televizních kanálů, bylo odlehčení druhého programu České televize, za účelem jeho větší specializace v oblasti dokumentů a vzdělávacích, či poznávacích pořadů.⁵⁰

TV Nova přinesla svůj nový program „Nova Cinema“ v roce 2007 nejdříve na satelitní a kabelové televizi a o rok později i v digitální podobě. Podle názvu je zřejmé, že Nova Cinema se zaměřuje na filmy a seriály z české i zahraniční produkce, mimo to také vysílá pořady s aktualitami ze současného filmového dění. Často také reprízuje filmy, jenž byly odvysílány předchozí den na mateřském hlavním programu TV Nova.

V roce 2008 začal vysílat i první sportovní kanál Nova Sport. Tato stanice se přetvořila z původního kanálu Galaxie Sport, který vysílal na kabelové a satelitní televizi od roku 2002 a i Nova Sport zatím vysílání v neplacené podobě neplánuje. Nova Sport zachovala i původní koncept, nadále se zde vysílají spíše zahraniční sportovní soutěže.

Další programy přišly v roce 2012, konkrétně se jednalo o stanici Fanda a Smíchov. Jde o dvě diametrálně odlišné televizní programy. Zatímco Fanda je kanál určen pro muže, kde se objevují sportovní přenosy, akční filmy nebo filmy s erotickým obsahem, tak Smíchov je kanál určen spíše pro děti nebo dospívající. Součástí jsou dětské pohádky nebo seriály pro mladé publikum. Nova zde také často pouští pořady ze svého archivu.

⁵⁰ Vše o ČT: Sledovanost a spokojenost. Česká televize [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/sledovanost-a-spokojenost/rekordy/>

Poslední kanálem, který Nova spustila, je „Telka“. Zde Nova vysílá pouze pořady, seriály i filmy ze svého archivu. Jsou tak reprízované i pořady z počátku vysílání této komerční stanice.⁵¹

Nova vlastní i svůj HD kanál, který však od roku 2013 z finančních důvodů nevysílá v digitální pozemní podobě, ale pouze na placené satelitní a kabelové televizi.⁵²

Posledním monopolem v oblasti televizního vysílání je FTV Prima. Tato komerční televizní stanice vypustila do světa svůj nový kanál v roce 2009 a to pod názvem Prima Cool. Jde o obsahově podobnou stanici jako v případě kanálu TV Nova Fanda. To znamená, že se zde vysílají spíše pořady a filmy, potažmo seriály určené pro mužskou část publika. V roce 2011 vznikl další kanál FTV Primy s názvem Prima Love. Jak už název vypovídá, tato stanice je určena spíše pro ženy, vysílají se romantické filmy a seriály, či pořady o vaření a rodině. Za další dva roky se objevil na televizních obrazovkách další tematický kanál, tentokrát se jmenovkou Prima ZOOM, v jeho programové skladbě se objevují převážně dokumenty. K výrazné změně došlo v roce 2012. Konkrétně 1. 1. 2012 totiž FTV Prima začala vysílat podle nové licence, která nahradila předchozí z roku 1993, kdy se tento kanál jmenoval ještě FTV Premiéra. Od 1. ledna 2012 se tak hlavní kanál Primy přejmenoval na Prima Family, avšak o rok později zpátky na původní název, tedy televize Prima.⁵³

⁵¹ AUST, Ondřej. Nova spustí svůj pátý kanál Fanda 14. července. Má vysílat jen na satelitu a v kabelech. *Médiář* [online]. 2012 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/nova-spusti-svuj-paty-kanal-fanda-ma-vysilat-jen-na-satelitu-a-v-kabelech/>

⁵² POTŮČEK, Jan. Nova HD končí v terestrice, od neděle ji už v multiplexu 4 nenaladíte. In: *DigiZone.cz* [online]. 2013 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/nova-hd-konci-v-terestrice-od-nedele-uz-ji-v-multiplexu-4-nenaladite/>

⁵³ O společnosti. *IPrima.cz* [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.iprima.cz/o-spolecnosti>

7 SOUČASNÁ SITUACE VE SPORTOVNÍM KOMENTÁTORSTVÍ

Jak v průběhu minulého století, tak i v současné době roste význam sportu v médiích. Avšak v poslední době tuto úlohu převzaly zejména televize a internet. Rozhlas jak byl v počátcích nepostradatelný, nyní jeho popularita klesá strmě dolů, za což může jednoduchý fakt, že vizuální stránka je zejména u sportu velice důležitá a rozhlas i se svoji sebelepší mluvenou reportáží nemá příliš šancí uspět.

Rozhlasové stanice však nadále vysílají některé sportovní zápasy a to zejména hokejové. Stálé místo v Radiožurnálu má například pořad „S mikrofonem za hokejem“, který přináší živé vstupy z hokejových stadionů. Většinou začíná během třetí třetiny, kde reportéři stručně informují o dění na ledové ploše a průběžném výsledku. Stále je to samozřejmě spíše alternativa pro posluchače, jenž nemůžou vidět přímý přenos v televizi, na druhou stranu, televize není vždy schopna, nebo je to pro ní přinejmenším nákladnější, dosadit reportéra na každé utkání, kde se hraje aktuální kolo hokejové ligy.⁵⁴ Nicméně například pořad „Buly“ v České televizi tuto možnost většinou nabízí a to samé platí o zpravodajském pořadu „Branky, Body, Vteřiny“.

S příchodem internetu se navíc objevil nový trend, který si na mediálním poli získal poměrně významné místo. Jedná se o sportovní online přenosy, které se prakticky dnes objevují na většině internetových portálech a stránkách. Za zmínku stojí například stránka onlajny.com, která už několik let vytváří textové přenosy z různých sportů od fotbalu až ke klasickému lyžování. Výhodou oproti konkurenci je, že onlajny.com se také hodně zaměřuje na zápasy z nižších lig, ze kterých většinou neexistuje žádný audiovizuální záznam. Samotné přenosy vznikají tak, že reportér přítomen na hřišti, píše krátké zprávy z průběhu zápasu, které posílá na web, kde si je přečte divák a je tak informován o aktuálním dění. Výhodou textových reportáží je zejména jejich dostupnost. V současné době může každý člověk s chytrým mobilem sledovat několik online přenosů současně a průběžně kontrolovat výsledky zápasů, což ocení nejen fotbaloví fanoušci, ale také lidé, kteří rádi sází.

Konkurencí pro textové přenosy se mohl stát projekt české televize „FotbalZive“ a „HokejZive“, kdy měly na internetové stránce běžet všechny aktuální fotbalové a hokejové videopřenosy současně a divák si tak mohl vybírat jaký zápas je pro něj

⁵⁴ DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008, str.48, ISBN 978-807-3631-314.

nejatraktivnější. Tento ambiciózní projekt nakonec skončil neúspěšně, zejména kvůli technickým problémům (výpadkům serverům), ale také z finančních důvodů. Nicméně v dnešní době i díky neustále se zrychlujícímu se internetu, existuje možnost sledovat online streamy, jak z českých, tak zahraničních sportovní soutěží a uživatel internetu tak má možnost sledovat prakticky každý sportovní zápas na internetu, avšak textových reportáží využívá stále hojně, jelikož lidský mozek může sledovat a vnímat vždy jen jeden videopřenos a bez online reportáží by tak byl ochuzen o stavu v jiných utkáních.

Sport na televizní obrazovce je dnes nedílnou součástí programového obsahu. Při významných sportovních akcích se zpravidla zvyšuje sledovanost daného programu, a proto v dnešní době mnohokrát dochází k „boji“ o vysílací práva k dané sportovní akci. Nejlukrativnější v tomhle směru jsou letní a zimní olympijské hry, dále pak mistrovství Světa a Evropy ve fotbale. Naopak pro sport je důležité, aby se objevoval v televizi, jelikož mu pomáhá, aby se stal známějším, přilákal více sponzorů a získal více financí.

V Evropě je jí tradiční zájem o fotbal. Zde prodělaly hodnoty nákupu televizních práv snad největší vzestup. V německé Bundeslize v roce 1965 byla poprvé prodána přenosová práva. Tehdy stačilo veřejnoprávním televizím zaplatit v přepočtu pouze 320 tis. € za sezónu. Dle agentury *KirchSport GmbH* již v sezóně 2001/2002 dosahovala přenosová práva na Bundesligu hodnoty 375 mil.⁵⁵

Podobná situace je i v Česku. Zde jsou sice částky za nákup práv nižší, nicméně stále dosahují desítky milionů korun. Často také dochází k souboji o získání televizních práv k sportovním událostem. Většinu z nich koupí Česká televize, která má díky pozici veřejnoprávní televize největší rozpočet, avšak v minulosti jsme mohli například vidět ME ve fotbale 2008 na televizním kanálu TV Prima a nejnovější kauzou byl nákup vysílacích práv pro hokejové zápasy na OH v Soči, které původně koupila TV Nova, a poté je však zase prodala ČT a to doslova za výměnný obchod, když Česká televize nabídla soukromé stanici Nova práva na vysílání konkrétních českých filmů.⁵⁶

V těchto situacích hraje významnou roli i sportovní komentátor. Fanouškovské publikum má své oblíbence, kteří je pravidelně provázejí světovými šampionáty a olympijskými hrami a proto je pro ně každá změna zásadní a většinou se setká s vlnou nevole. Dá se říct, že v současné době nejlepšími komentátory disponuje Česká televize, což mělo i

⁵⁵ BEDŘICH, Ladislav. Marketing ve sportu: Televizní práva. Masarykova univerzita [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://is.muni.cz/elportal/estud/fsps/ps07/mark/pages/04.html>

⁵⁶ Nova nechá ČT hokej, získá české filmy a Chalupáře. In: MediaGuru [online]. 2013 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2013/11/nova-necha-ct-hokej-ziska-za-to-ceske-filmy-a-chalupare/#.VPzmT_mG83D

za následek velký počet negativních zpráv při reakci na informaci o vysílání hokejových utkání na TV Nova. Avšak i TV Nova udělala od vzniku své stanice pořádný kus práce v oblasti sportu a komentátoři zejména hokejových utkání dosahují v dnešní době dobrých kvalit a olympijský turnaj v hokeji by tak bezpochyby zvládli. Stejně tak ME ve fotbale 2008 nakonec, i přes počáteční skepsi, proběhlo úspěšně. Pravdou však zůstává, že nadále hraje hlavní roli v oblasti komentování sportovních událostí Česká televize. Jde zejména o tradici, počet kvalitních komentátorů v různých odvětvích sportu a zkušeností v chodu vysílání sportovních akcí. ČT v tom výrazně pomohl i vznik sportovního kanálu ČT Sport, kde dnes prakticky všechny sportovní akce veřejnoprávní televize vysílá. Tento kanál vznikl v roce 2006 a to před blížící se zimní olympiádou v Turíně. V předchozích letech bylo složité přinést televiznímu divákovi přenosy ze všech sportů, nebo aspoň ty, kde byla česká účast, jelikož takovéto vysílání výrazně zasáhlo do obsahu programů ČT 1 a ČT 2, proto vznik sportovního kanálu ulehčil zejména „dvojce“, která se tak mohla soustředit na převážně kulturní pořady a na „jedničku“ se v současné chvíli nevysílá žádný sportovní zápas, či významná sportovní akce. Dalším milníkem v historii ČT Sport byl počátek vysílání v HD kvalitě. Ten byl zahájen před začátkem ZOH ve Vancouveru v roce 2010.

V současné době roste také význam internetového vysílání na stránce České televize „ivysílání“. Zde ČT vysílá mnoho sportovních událostí živě na webu, většinou pokud se kryje s jiným, významnějším zápasem. Divák si však může vybrat, na jaký zápas se zrovna chce dívat. Další výhodou je archiv pořadů, který se na „ivysílání“ vyskytuje. Jsou zde prakticky všechny záznamy z odvysílaných sportovních přenosů a je tak velice jednoduché si přenos pustit znova, pokud ho divák nestihl vidět živě.

Stále aktuální novinkou v mediální sféře je i vznik první digitální rozhlasové sportovní stanice s názvem Český rozhlas Sport. Již podle názvu je zřejmé, že se jedná o stanici ČRo a novinkou také je, že není šířena analogově, ale pouze na internetu, nebo na chytrých mobilech a tabletech pomocí aplikace iRadio.⁵⁷ Vysílají se zde celé zápasy ze sportovních utkání, což je výjimka oproti částečně vysílaným zápasům na hlavní stanici českého rozhlasu. Přenosy však zůstanou zachovány i na původním kanálu českého rozhlasu, jelikož ten je šířen ještě pomocí FM signálu. Jde tak o zajímavý čin od veřejnoprávního rozhlasu, který má za cíl obnovit klesající zájem ze strany posluchačů.

⁵⁷ Program streamu ČRo Sport. In: Český rozhlas [online]. 2015 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/sport/_zprava/1387893

PRAKTICKÁ ČÁST

8 CÍLE A METODIKA

8.1 Cíle praktické části

Cílem praktické části bakalářské práce bude zanalyzovat způsob komentování jednotlivých sportovních reportérů. Součástí výzkumu budou čtyři televizní komentátoři, dva zástupci fotbalového komentování a zbylé dva zástupci hokejového komentování. Jedná se o pracovníky na veřejnoprávní České televizi, kteří budou v úvodu práce stručně představeni a charakterizováni pro lepší přehled v následné analýze.

Při samotné analýze se budou zaznamenávat rozdíly ve způsobu mluvy komentátorů, dále jejich zvláštní schopnosti, kterými se dokážou odlišit. V obsahu praktické části se také objeví chyby, jenž se komentátoři dopouštějí, ať už se jedná o gramatické nebo stylistické omyly. V analýze také nalezneme konkrétní příklady z praxe jednotlivých komentátorů.

8.2 Komentátorské osobnosti

Jaromír Bosák

Jaromír Bosák se narodil v roce 1965 a je ženatý.

Svou práci započal v ČT v devadesátých letech a patří tak do nového proudu sportovních reportérů, kteří začali proudit do nově vznikající české televize po roce 1993. Bosák vystudoval Fakultu společenských věd Univerzity Karlovy, obor žurnalistika. Již během studií začal pracovat v rádiu a později se dostal do redakce sportu ČT. Od roku 1992 – 1995 byl zpravodajem pořadu „Branky, body, vteřiny“. A následně se také dostal ke komentování svého prvního fotbalové zápasu. Od té doby okomentoval nespočet fotbalových zápasů, včetně finálových zápasů Ligy Mistrů, nebo světové a evropské šampionáty ve fotbale (od ME 1994 až po současnost). Dále také moderoval studio olympijských her, první v roce 2000 při letních olympijských hrách v Sydney. Je také autorem několika knižních publikací, které se týkají výhradně fotbalu a reportáží z právě proběhlých šampionátů (Francouzský deník MS 1998, Bruselský deník ME 2000, Asijský deník MS 2002 a dalších).

Obrázek 4: Jaromír Bosák

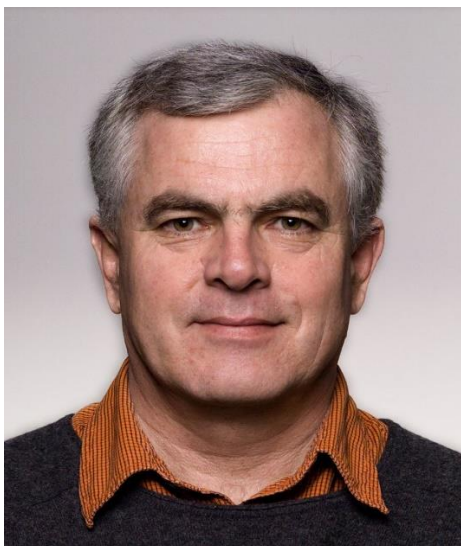

Zdroj⁵⁸

Pavel Čapek

Pavel Čapek se narodil v roce 1958 a do redakce sportu se dostal mnohem dříve než jeho kolega Bosák a to sice v roce 1980, tedy za doby Československé televize. Od té doby komentoval téměř 2000 sportovních akcí, kromě fotbalu, také klasické lyžování a veslování. Mimo jiné je moderátorem zpravodajských pořadů. BBV moderoval již za doby komunismu (od roku 1984), dále pak „Deník ČST“ od roku 1987, nebo také pořad „Minuty dne“.

Obrázek 5: Pavel Čapek

Zdroj⁵⁹

⁵⁸ Bosák: Jediné omezení je slušná mluva. *České noviny.cz* [online]. 2006 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/bosak-jedine-omezeni-je-slusna-mluva/188268>

⁵⁹ Vše o ČT: Lidé. *Česká televize* [online]. [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/lide/pavel-capek/>

Od roku 1999 je také moderátorem pořadu „Studia fotbal“, kde probíhá sportovní program, doplněný o přímý přenos z vybraného fotbalového utkání. I on se zúčastnil zápasů na mezinárodní úrovni od roku 1990, nebo také olympijských her. Včetně komentování zlatého dojezdu Kateřiny Neumannové na ZOH v Turíně v roce 2006.

Robert Záruba

I Robert Záruba patří do generace postkomunistických redaktorů sportu. Narodil se v roce 1967 a v současné době je rozvedený, nicméně z předchozích vztahů má syna Viktora a dceru Dianu. Robert Záruba se dostal do vedení ČT, respektive ČST ještě v 80. letech při studiích na fakultě žurnalistiky UK. K výraznější práci se však dostal až po revoluci. Je komentátorem převážně hokejových utkání a to jak v české extralize, tak také na mezinárodní úrovni (MS, ZOH, atd.). Kromě hokeje také sportů jako baseball, softball a florbal. Byl také moderátorem pořadů Branky, Body, Vteřiny a v současné době moderuje pořad „Buly“, nebo také olympijská studia na LOH a ZOH. V současnosti se také věnuje tvořením sportovních přenosů z pozice šéf komentátora nebo je tvůrcem několika dokumentů, převážně z hokejového prostředí. Jeho osoba je blízce spjatá například s komentováním finále zimních olympijských her v Naganu 1998, kde čeští hokejisté porazili Rusko 1:0 a toto vítězství, doplněné o jeho komentář, mu přineslo výraznou popularitu ve fanouškovském publiku.

Obrázek 6: Robert Záruba

Zdroj⁶⁰

⁶⁰ Vše o ČT: Lidé. Česká televize [online]. [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/lide/robert-zaruba/>

Michal Dusík

Tento sportovní komentátor započal svou práci v redakci sportu ČT po roce 1993 a od té doby si získal pozici jednoho z nejoblíbenějších komentátorů. Ačkoliv počátek jeho kariéry nebyl nikterak jednoduchý. Během studií na Filozofické fakultě Karlovy univerzity pracoval v různých zaměstnání, včetně prodavače hamburgerů. Od roku 1993 se pak stal externím a následně i plnohodnotným členem redakce sportu. Michal Dusík je považován za jednoho z nejvíce univerzálních komentátorů. Kromě hokeje a atletiky, které jsou jeho primárními sporty, také komentoval přenosy ze střelby, které se věnuje i rekreačně, dále pak komentuje sporty jako je akrobatické lyžování, či snowboard. Od roku 1998 je také moderátorem pořadu „Buly“, kde taktéž okomentoval spoustu hokejových zápasů. Kromě české extraligy však komentuje také mistrovství světa, olympijské hry a mistrovství světa juniorů v ledním hokeji. Proto má k dnešnímu dni na své kontě již přes tisíc úspěšně zvládnutých sportovních přenosů, z toho zhruba polovina patří právě hokeji. Zajímavostí může být, že hokeji se i přes svůj malý vzrůst věnuje také aktivně. Kromě hráče navíc vlastní i trenérskou licenci pro lední hokej.⁶¹

Obrázek 7: Michal Dusík

Zdroj⁶²

⁶¹ Česká televize: Vše o ČT - Lidé [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/lide/>

⁶²Vše o ČT: Lidé. Česká televize [online]. [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/lide/michal-dusik/>

9 SROVNÁVACÍ ANALÝZA

9.1 Srovnávací analýza Pavla Čapka a Jaromíra Bosáka

K první analýze využijeme dvou velezkušených komentátorů z fotbalového prostředí. Oba pracují ve veřejnoprávní české televizi, kde okomentovali více jak tisíc převážně fotbalových utkání.

Ačkoliv jsou oba věkem ne tolik odlišní, jejich vyjadřovací schopnosti jsou velmi různorodé. Bosákův komentátorský styl je živější, plný bonmotů a vtipných slovních obrátů. Čapek zase využívá svého příjemně vybarveného hlasu a mluví klidným pomalým tempem bez zbytečného zvyšování hlasu.

Pavel Čapek byl na rozdíl od Bosáka ještě zaměstnancem ČST, kde dokonce moderoval zpravodajský pořad Branky, Body, Vteřiny. Tento federální pozůstatek v něm tak možná zůstal. Jeho mluva je totiž plná slovakismů, které si ponechal i do současné doby, kdy je běžný divák možná nezaregistruje, ale pokud se na ně podíváme z gramatického hlediska, tak takováto slova v češtině neexistují. Příkladem je například spojení „Zle, nedobře“. Toto spojení si Čapek pravděpodobně vypůjčil od svého bývalého slavného komentátorského kolegy Karola Poláka, který ho často používal. Nicméně ve slovenštině má slovo „zlý“ jiný význam než v češtině, jelikož ve slovenštině slovo „zlý“, znamená „špatný“ a nutno uznat, že pro češtinu jsou tyto dvě slova výrazně odlišná. Potíž je i se slovem „nedobře“. Opozitem pro slovo „dobře“ je špatně, nikoliv „nedobře“. Toto slovo ani nenajdeme v pravopise.

Dalším slovakismem je například slovo „křížná“. Konkrétně ve spojení ji Čapek použil takto: „Byla to křížná střela, přihrávka.“. Avšak slovensky slovo „křížna“ znovu do češtiny nepatří. V tomto případě by tak bylo vhodnější užít například slova úhlopříčná, nebo diagonální. Pavel Čapek také často používá otázku: „Jak se vám pozdával dnešní zápas?“, což je další z řady slovakismů. V češtině je správné: „Jak se vám líbil dnešní zápas?“.

Pozůstatek Polákovy komentátorské éry se však nedotkl jenom zmiňovaného Čapka, ale i dalších, včetně Jaromíra Bosáka. V Bosákově případě si to ukážeme na větě: „Brabec Tecla nakonec ustrážil.“. Další slovenské slovíčko, která nenajdeme v českém pravopise. Místo něj se dá bez problémů užít českého slova „hlídat“.

Dalším komentátorským nešvarem obou pánů je užívání germanismů, konkrétně v případech jako jsou: „Gól Messiho, přihrávka Ribéryho, šance Baroše“. V češtině je samozřejmě správné tyto dvě slova otočit, takže ve finále to vypadá takto: „Messiho gól, Ribéryho přihrávka, Barošova šance.“

Častým problémem v komentátorské praxi je skloňování příjmení. Týká se to i dvojice Bosák, Čapek, ale i hokejových komentátorů typu Záruby a Dusíka. Na příkladu si to ukážeme: „Uviděl v šanci Lewandowskiho.“

Toto skloňování není možné a hlavně je proti pravidlům českého pravopisu. Správně je: „Uviděl v šanci Lewandovského.“. To samé platí i u dalších příjmení, zejména tedy slovanských.

Takovým globálním komentátorským problémem je výslovnost některých hráčů. U českých může dělat problém spojení písmen „cs“ v příjmení, která se má číst jako „č“ a nikoliv „cs“ (např. Takács, Cseh, Csaplár). Dále tu pak máme španělská příjmení, kde prakticky dodnes nikdo neříká jméno uceleně. Jsou to příjmení typu: „Zé Robertu“/ „Zé Roberto“, „Rivaldo“/“Rivaldu“. Dokonce je občas v reportáži možné zaslechnout při zmiňování útočníka Arsenalu Alexise Sancheze příjmení „Sánčíz“. Samozřejmě jsou tu pak takové extrémní, kvůli kterým se nemůže zlobit jak na duo zkušených komentátorů, tak i na mladé začínající komentátory. Například hráči z Asie, mají po většinou shodná příjmení a zjistit správnou výslovnost je navíc velice obtížné. To samé platí u hráčů Islandu, jejichž příjmení končí vždy na „son“, což značí, že jsou syny někoho. Příkladem: „Sigurdsson“, „Halvarsson“, „Kolbeinn Sigpórsson“.

Jedním z posledních problémů, které se objevují v českém komentáři. Je užívání anglických slovíček, nebo špatného překladu. Zde je více vinen Bosák a mladší komentátoři, než Čapek, jenž je přece jenom členem starší školy komentování.

Jde například o použití anglického slovíčka „enjoy“, které v překladu znamená „užít“. Vznikají pak věty typu: „Jdeme si zápas užít“, „Jak jste si užili tento zápas?“. Obecně se jedná o holý fakt, že slovo „užít“ se do profesionálního sportu příliš nehodí. Profesionální sportovec, který je placený za svůj výkon, si přece jenom nemůže dovolit si něco „užívat“, ale musí odvádět vždy stoprocentní výkon.

Další nelogický překlad vzniká při přeložení spojení „how much?“ (Jak moc?). Při užití věty se pak komentátoři ptají: „Jak moc vám bude scházet Milan Baroš?“ Přitom samotné užití české věty j i jednodušší. Stačí se zeptat: „Bude vám chybět Milan Baroš?“, nebo: „Jak vám bude chybět Milan Baroš?“.

Pokud porovnáme oblibu komentátorů u diváků, vychází z toho lépe jednoznačně Jaromír Bosák. Naopak Pavel Čapek je v poslední době terčem kritiky za svůj styl komentování fotbalových zápasů. Lidem vadí zejména jeho mluva, která není vůbec pestrá a je plná již tisíckrát užitých stejných slovních spojení. Divákům dále vadí používání Čapkova citoslovce „Hmmm“, kterých za jeden přenos udělá několik, zejména pak, pokud dojde k zajímavé situaci na hřišti. Jakýmsi negativním vrcholem v jeho komentátorské práci se stalo semifinále na MS ve fotbale v Brazílii, které se uskutečnilo v létě 2014. Čapek si totiž před samotným zahájením zápasu hlasitě odkašlal a nevěděl přitom, že mikrofony jsou už zapnuté, diváci tak slyšeli poněkud nechutný zvuk. Navíc vedení ČT zjistilo, že sledovanost při jeho komentovaných zápasech je výrazně nižší než při jiných a proto se rozhodla pro změnu. Od podzimu Pavel Čapek již nekomentuje fotbalové zápasy jak české Synot ligy, tak ani Ligy mistrů, místo toho pravidelně moderuje pořad „Studio fotbal“, kde probírá s fotbalovým expertem ve studiu právě probíhané utkání. Nicméně stále mu zůstaly jeho další sporty. Při letošním únorovém mistrovství světa v klasickém lyžování komentoval ze švédského Falunu spolu s bývalou olympijskou vítězkou Kateřinou Neumannovou závody v běhu na lyžích.

Ačkoliv je Pavel Čapek v poslední za svůj komentátorský styl kritizován, stále patří mezi nejzkušenější sportovní komentátory v Česku, navíc disponuje skvělým, vytříbeným hlasem a i v současné situaci má českému komentování co dát.

Naopak Jaromír Bosák je v opačné pozici. Od roku 1994, kdy začal pravidelně komentovat fotbalové zápasy, jeho obliba rapidně stoupla. V současné situaci je tak považován za nejoblíbenějšího komentátora v Česku. Lidi baví zejména Bosákova mluva, která je živá, velice květnatá a s minimem chyb. Bosák také patří mezi komentátory, který se dokáže do zápasu vžít a dát najevo své emoce. Mimo to po zásluze patří mezi nejvtipnější televizní reportéry. Některé jeho „hlášky“ téměř zlidověly.

Zde je seznam deseti nejlepších hlášek Jaromíra Bosáka:

- 1) Hadži ten běhá, ten má snad dvoje plíce ... to by zajímalo Muldera a Scullyovou
- 2) A bude to rohový kop. Podle tlačence ve vápně to vypadá, že na některé hráče přišlo jaro.
- 3) Domácí dnes hrají takovou tužku, že by se i v Koh-i-nooru divili.
- 4) To byl zákrok jako ze země Mordor.
- 5) Kdyby někdo před turnajem odhadl takovouto cestu Řeků do semifinále, byl by rád, že by dostal na neděli vycházky...

- 6) To byla kosa jak od prvorepublikového zemědělce...
- 7) Wilfriedova ruka musela být vidět až na petřínské rozhledně.
- 8) Tak po tomto zákroku by si mohl gólman zazpívat: „Mám jednu ruku dlouhou....“
- 9) Stadionem zní brazilská samba, zatímco pruský marš se ztrácí někde v dáli...
- 10) Tak tahle přihrávka, ta měla oči!⁶³

I Jaromíra Bosáka však potkalo pár komentátorských excesů. Ten nejznámější je asi jeho poločasový dialog se spolu komentátorem a bývalým fotbalistou Vladimírem Táborským, ke kterému došlo při ligovém utkání mezi Mladou Boleslaví a Slavií. Bosák s Táborským tehdy ostře kritizovali hru Slavie během prvního poločasu, aniž by si byli vědomi, že mikrofony jsou stále zapnuté. Nicméně jejich rozhovor nebyl nijak vulgární ani kontroverzní a pro většinu diváků to bylo naopak zábavné zpestření nepříliš atraktivního fotbalového duelu.

Jaromír Bosákovi se také v pár případech stalo, že dorazil pozdě na zápas. Vůbec svoji první zpoždění nabral na fotbalovém evropském šampionátu v Anglii v roce 1996. Tehdy měl komentovat zápas Skotsko – Nizozemsko, avšak i z důvodu bombového útoku, který se odehrál v Manchesteru a tento incident zastavil všechny spoje. Bosák nakonec dorazil na zápas taxíkem a poté se vydal do útrob stadionu, kde se nemohl přes houfy lidí dostat do své komentátorské kabinky a tak skočil během zápasu na trávník, přeběhl pár metrů kolem postranní čáry a skočil zpátky na tribunu. Nakonec se do kabinky dostal a utkání s drobným zpožděním okomentoval, navíc utkání skončilo po nepříliš záživné podívané 0:0.⁶⁴

I přesto patří Bosák v současné době mezi špičkové sportovní komentátory. Jednak svoji mluvou, ale i povahou. Drží si správný profesionální odstup od fotbalistů a lidí s fotbalem spjatým. Je to člověk bez trémy a stresu, což mu v jeho redaktorské práci pomáhá. A navíc je vždy výborně informovaný a dokáže i z podprůměrného zápasu, udělat pro diváka hezký fotbalový zážitek.

⁶³ Jaromír Bosák: *Hlášky* [online]. [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.bosakjaromir.cz/cz/page/26/Hlasky.html>

⁶⁴ BOSÁK, Jaromír. *Životní Mač*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2013, s. 46-47. ISBN 978-80-242-3952-1.

9.2 Srovnávací analýza Michal Dusík a Robert Záruba

Porovnat tyto dva velice kvalitní komentátory není vůbec jednoduché. Oba jsou zhruba stejně staří a v současné době po zásluze patří mezi sportovní komentátory s největší kvalitou na české poměry.

Robert Záruba je osobnost redakce sportu ČT, kromě toho, že komentuje, se zabývá organizační stránkou chodu sportovních akcí, dále je také dramaturgem řady dokumentů s hokejovou tematikou a také tvůrce knížek.

Jeho základní doménou je obecná připravenost. Záruba má vynikající znalosti ze světa hokeje, ať už se jedná o ruský, nebo kanadský tým, ale dokáže zjistit informace i o hokejovém celku z hokejově netradičních zemí. Další předností je rychlá, dynamická mluva, která je navíc srozumitelná a dává smysl. Zejména pro lední hokej, jakožto velice rychlý sport je tato přednost nenahraditelná. Jakousi nadstavbou je pak jeho emocionální povaha, zejména v utkáních české hokejové reprezentace. Každý gól českého týmu, zejména pak na světových šampionátech a olympijských hrách, doprovází Záruba hlasitým komentářem a protáhnutím slova gól, které mnohdy trvá i několik sekund: „Jágr, stále Jágr, góóóól.“⁶⁵. Známé jsou i jeho pověstné „hlášky“, tedy vtipná spojení, která občas řekne v přímém přenosu.

Zárubovy hlášky:

1. „Kdo jiného na sklo tlačí, sám poté krvácí.“
2. „S touhle brankou dnes nebude mít uklízečka žádné starosti, tam je vymeteno.“
3. „Tak to je vyřezaný svatý v našem brankovišti, Ondřej Pavelec tady dneska předvádí další skvělý výkon.“
4. „Výborně, výborně, Tomáš Vokoun to vše Američanům vrátil!“
5. „Takhle pálí Guma.“
6. „Ode dneška by mělo být spojení Vítězný únor navždy přiřazeno k tomuto historickému vítězství.“
7. „A je to tady, ještě jeden zlatý večírek pro tuhle partu.“⁶⁶
8. „Až bude někdo Haškovi tesat sochu, musí ho vyobrazit v rozkleku.“

⁶⁵ Robert Záruba: Góly českých hokejistů. *Youtube.cz* [online]. 2010 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=yMrTJqFfkQ>

⁶⁶ SOBOL, Petr. 10 Superhlášek Roberta Záruby. *Sportrevue.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.sportrevue.cz/10-superhlasek-roberta-zaruby-vital-zlaty-hattrick-a-prepisoval-dejiny>

9. „Benjamínek našeho týmu Jakub Voráček, jako plováček se tam teď udržel v té divoké vodě.“
10. „Šance, tyčka, góóól!

Jak svoje emocionální výjevy, tak své pověstná vtipná spojení užil několikrát v situacích, kdy ho sledovala veliká část diváckého publika a díky tomu získal na velké oblibě. Dá se říct, že popularita jeho osobnosti rostla s úspěchy české hokejové reprezentace a konkrétně v období kolem roku 1998 až 2002 dosáhla obrovského progresu. Tyto čtyři roky jsou totiž dobou asi největších úspěchů českého týmu. Začaly to olympijské hry v Naganu v roce 1998, kde čeští hokejisté získali senzační zlatou medaili po výhře ve finále 1:0 nad Ruskem. Právě komentář k jedinému gólu z hokejky Petra Svobody a následný konec utkání je Zárubovým skvělým představením, kdy řekl: „Otevíráme zlatou bránu, jsme olympijští vítězové. Přepište dějiny!“.

Následují úspěchy českého týmu na ms v ledním hokeji, který náš tým vyhrává třikrát za sebou a Záruba je pokaždé jeho součástí. K třetímu vítězství našich hokejistů se váže další komentátorská vložka z úst Roberta Záruby, když říká: „Vítej zlatý hattricku!“.

Dalším výrazným úspěchem českých hokejistů bylo vítězství na mistrovství světa ve Vídni 2005 a v roce 2010 v Německu. I zde Záruba ukazoval své výborné komentátorské schopnosti a emoce při úspěších českých hráčů. Zejména pak na MS 2010 se několikrát nechal unést bojovným výkonem národního týmu a kvůli tomu nebyl vždy objektivní. Na druhou stranu, díky jeho dalších krásných slovních spojení, jenž využil například v semifinále a následně ve finále, má divák vzpomínku na celý život. V semifinále MS 2010 mezi ČR a Švédskem prohrával náš tým 1:2, avšak Karel Rachůnek dokázal sedm vteřin před koncem srovnat na 2:2. V tu chvíli byl Robert Záruba doslova v euforii, kterou také dal najevo a řekl památnou hlášku: „Rachna, kachna, to to letělo!“, což samozřejmě mělo zdůraznit jméno střelce. V následných samostatných nájezdech pak využil dalšího vtipného spojení, když okomentoval úspěšný pokus hokejisty Kašpara „ A góóól, Lukáš Kašpar zase vytáhl svůj klenot, bekhendový blafák. Roztáhni mi nohy a já tam dám kotouč, tak jak se sluší a patří!“. Při následném nádherném a dramatickém finále proti Rusku, kdy jsme zvítězili 2:1, pak použil hlášku: „Český tým vítězí a zapichuje další vlajku na hokejovém Everestu!“, čili další výstižnou metaforu, jenž jich má v záloze plno. Navíc spojení Záruba a hokej je velmi pevné, což se projevuje i v neustálé práci Záruby na hokejových projektech, které nejsou přímou součástí komentování, zejména pak sbírání dat a historických faktů z ledního hokeje a tvoření hokejových dokumentů. I tak Záruba občas komentuje i jiné sporty. Například florbal, který se v hokeji v lečem podobá a také

baseball, o jehož zařazení do programové skladby se výrazně zasloužil a dokonce chvíli existovala idea, že se budou vysílat zápasy MBL, tedy americké národní baseballové ligy. A kde by se komentátory staly kromě Roberta Záruby, také Michal Dusík a Jakub Stařík, nicméně tato myšlenka ztroskotala na neúnosné finanční nákladnosti za vysílací práva pro ČT.⁶⁷

Michal Dusík je další představitelem generace komentátorů, jenž nastoupila do nově vznikající redakce sportu České televize po roce 1993. Dusík vystihuje zejména pracovitost a láska ke sportu, kterou kromě komentování, ukazuje i v trénování hokeje a baseballu. Ačkoliv je Michal Dusík bezpochyby vynikající hokejový komentátor, zůstává trochu ve stínu služebně staršího a oblíbenějšího Roberta Záruby. Nicméně o to větší obliby získává při komentování jiných sportů. Jeho doménou je totiž jeho univerzálnost. Dusík dokáže komentovat letní i zimní sporty, kolektivní, či individuální sporty. Například na olympijských hrách v Soči si dokonce vzal na starost spolu Jiřím Höelzelem akrobatické zimní sporty. A hlavně nově zařazenou disciplínu zvanou slopestyle. Zde Dusík předvedl velice důstojný výkon a to i s ohledem o jak náročný sport se pro komentování jedná. Vyskytuje se zde totiž velký počet technických prvků, které jsou různě pojmenovány a pro laika je velice obtížně je odlišit, v praxi by se to dalo přirovnat ke krasobruslení, kde je taktéž velice složité správně určit jednotlivé skoky. Nicméně Dusík se svou pečlivostí dokázal dobře připravit a závody okomentovat kvalitně. V jeho práci mu i dost pomohli spolu komentátoři z řad závodníků v této akrobatické disciplíně, zejména pak Martin Černík, bývalý skvělý snowboardista a v současné době trenér snowboardistky Šárky Pančochové. Právě tyto pro diváka netradiční sporty, získaly na olympiádě v Soči na velké oblibě, můžou za to hlavně úspěchy našich reprezentantů. Kromě Šárky Pančochové je třeba zmínit hlavně Evu Samkovou, která získala zlatou medaili ve snowboardcrossu a jejíž finále komentoval právě Dusík. Nutno uznat, že během olympijských her se z Dusíka stává nejvytíženější komentátor v redakci ČT. Kromě řady sportů, komentoval v loni v Soči také slavnostní zahájení a to společně s tradičním průvodcem olympijskými zahájeními Vladimírem Drbohlavem.

Stejně permanence nabývá i při letních hrách. Zde komentuje například střelbu a zejména pak atletiku. Zajímavým úkazem v Dusíkově komentování bývá jeho snižování a zvyšování hlasu, například při střelbě provází diváka závodem velice tichým hlasem,

⁶⁷ REICHEL, Daniel. Robert Záruba: MLB bych komentoval rád, soutěž má ale přemrštěné finanční požadavky. *USAsports* [online]. 2014 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.usasports.cz/mlb/robert-zaruba-mlb-bych-komentoval-rad-soutez-ma-ale-premrstene-financni-pozadavky.html>

který koresponduje s atmosférou v hale, jenž je samozřejmě odlišná než při hlučném hokejovém utkání. To samé platí o atletických závodech, především tedy ve sprinterských disciplínách. Před každým startem bývá zvykem být potichu, aby se závodníci mohli soustředit. Dusík samozřejmě nemůže mlčet, takže nadále informuje diváka o zajímavých údajích, které však prezentuje velice potichu, ačkoliv je dost nepravděpodobné, že by mohl ze své komentátorské kabinky svým hlasem sprintery vyrušit. Každopádně tato metoda dokáže vcítit televizního diváka do závodu a splynout s atmosférou na stadionu, potažmo v hale.

Michal Dusík ačkoliv je především hokejový komentátor, nabývá jeho komentátorský um a talent významu zejména v atletice, kde je bezkonkurenční. A pokud vezmeme v potaz jeho široké spektrum komentovaných sportů, stává se z Dusíka výborný komentátor, leč možná trochu nedoceněný a ve stínu dvou divácky oblíbenějších komentátorů, Roberta Záruby a Jaromíra Bosáka.

9.3 Shrnutí

Po sestavení srovnávací analýzy pro sportovní komentátory jsme odhalili určité odlišnosti, jimiž se komentátoři vyznačují. Podle zjištěných informací je velice obtížné určit, kdo je nejlepší a není to ani samotný cíl praktické části. Nicméně po samotném zanalyzování jsme zjistili mnoho zajímavých faktů, které odkazují na samotnou lidskou povahu komentátora, tak i na jeho přístup k práci. Zajímavostí je, že všichni zástupci, kteří jsou součástí praktické části bakalářské práce, jsou zaměstnanci veřejnoprávní české televize a patří do relativně stejné věkové skupiny. I přesto je jejich styl komentování odlišný. V praktické části se objevil také člen bývalé československé televize, díky které dokážeme lépe určit, jak výrazně se sportovní komentování změnilo po rozpadu komunismu a československého státu.

Během samotné analýzy vychází najevo, jak výrazně se mění obliba komentátora při komentování sportovních přenosů. Jednoduše se dá říct, že jeho obliba roste podle toho, jaký zápas daný komentátor komentuje, a zdali je v něm český zástupce úspěšný. V tomto měřítku jsou vítězi hokejoví reportéři, jelikož úspěchy hokejistů za posledních dvaadvacet let jsou větší než v případě fotbalistů. Dalším zajímavým faktem srovnávací analýzy je zjištění, že televizní divák si leckdy více pamatuje komentář k sportovnímu přenosu, než samotné utkání. Většinou jde o vtipná slovní spojení, jenž vytváří asociaci pro určitý sportovní moment a prohlubuje tak divácký zážitek.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo ukázat souhrnný vývoj nového novinářského oboru, který se v České republice objevil po vzniku rozhlasu. Jeho významným průkopníkem byl Josef Laufer, který bez žádných zkušeností a vědomostí vytvořil základy pro sportovní komentování, podle jehož pravidel se řídíme až dodnes. Dále jsme si pak popsali vývoj Českého rozhlasu v meziválečném období až po současnost, přitom jsme si také připomněli vznik televizního vysílání u nás, k jehož vzniku a progresu hrál důležitou roli sport a jeho obliba u lidí.

Po smrti Josefa Laufera jsme si také představili další osobnosti spjaté se sportovním rozhlasovým, ale i televizním komentováním a zejména pak Karola Poláka, jakožto dalšího průkopníka tohoto žurnalistického oboru v Československu a v České republice.

Během vývoje médií jsme nezapomněli ani na politicko-historický kontext, který měl značný vliv na chod médií a na jejich postupný rozvoj. Jde samozřejmě o vznik duálního systému, který dal možnost k vzniku soukromých radiových a televizních stanic a přinesl sport pro lidi v ještě větší podobě. Mimo jsme si ukázali vynález internetu, který v současné době nabývá na stále větším významu a do jehož obsahové stránky sport, potažmo sportovní komentování značně zasahuje.

V praktické části jsme si pak udělali rozbor nejznámějších postav současné sportovní žurnalistky, ukázali jsme si, jak se vyjadřují, jak pracují se svými emocemi a jak dokážou lidi pobavit. Zábava je totiž hlavní cíl, pro jehož účel samotné sportovní komentování vzniklo.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

KONČELÍK, Jakub, Pavel VEČEŘA a Petr ORSÁG. *Dějiny českých médií 20. století*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010, ISBN 978-807-3676-988.

MALINA, Karel. Rozhlasový reportér Josef Laufer. 1. vydání. Brno: Novinář, 1985.

LAUFER, Josef. *50 let v našem sportu*. 3. vyd. Praha: Mladá fronta, 1968.

BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, ISBN 978-802-4730-288.

ČERNÝ, Otakar. *Brankám bylo padesát, aneb, Díky táto: Kladno, Praha a okolí 1969-2006*. Vyd. 1. Praha: Česká televize, 2007. ISBN 978-808-5005-813.

SOVIAR, Juraj. *Replay: komentuje Karol Polák*. 1. vyd...: Ala Bama s.r.o, 2001, ISBN 8096868748.

DĚKANOVSKÝ, Jan. Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové. 1. vyd. Praha: Dokořán, 2008, ISBN 978-807-3631-314.

BOSÁK, Jaromír. *Životní Mač*. 1. vyd. Praha: Knižní klub, 2013, ISBN 978-80-242-3952-1.

Seznam použitých internetových zdrojů

KUBECZKA. Český rozhlas [online]. [cit. 10.3.2015]. Dostupný na WWW: <http://www.radio.cz/cz/rubrika/zarchivu/josef-laufer-komentuje-hokejovy-zapas-csr-usa-v-roce-1947>

EICHLER, Pavel. Radiojournal předběhl BBC, před 84 lety vysílal první sportovní reportáž. *IDnes.cz* [online]. 2008 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/domaci.aspx?c=A080730_155640_media_pei

MALINDA, Jan. Jak žijeme. *Unob.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: http://www.unob.cz/verejnost_media/Documents/zpravy_uo_2014/03/20140313_MF_DNES.pdf

ŠEDIVÝ, Filip. Rozhlasoví reportéři a hokejová MS. *Český rozhlas - zprávy* [online]. 2004 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/sport/_zprava/114284

POKORNÝ, Štěpán a Vojtěch BUREŠ. Legendární sportovní redaktor Karel Malina oslavil osmdesátiny. Český rozhlas - zprávy[online]. 2011 [cit. 2015-03-08]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/ostatnidiscipliny/_zprava/854349

BEKMATOV. Pravda.sk [online]. [cit. 10.3.2015]. Dostupný na WWW: <http://artur.blog.pravda.sk/2014/06/16/karol-polak-socializmus-ma-k-demokracii-blizsie-ako-kapitalizmus/>

Vše o ČT. Česká televize [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/>

KRUPÍČKA, Miroslav. Historie českého rozhlasu: Český rozhlas v datech. In: *Radio.cz* [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/static/historie-radia-praha/historie-cro>

SUCHAN, Jan a Vojtěch BUREŠ. Sportovní reportér Aleš Procházka byl oceněn za celoživotní propagaci sportu. In: Český rozhlas [online]. 2014 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/ostatnidiscipliny/_zprava/sportovni-reporter-ales-prochazka-byl-ocenen-za-celozivotni-propagaci-sportu--1342986

Proměny české mediální scény od začátku 90. let. In: MediaGuru [online]. 2014 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2014/11/promeny-ceske-medialni-sceny-od-zacatku-90-let/#.VPzjZvmG83D>

ZAHRÁDKOVÁ, Michaela. Čtvrtstoletí českých médií.: Díl druhý (1994–1999). In: *Mediamania* [online]. 2013 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: http://mediamania.tyden.cz/rubriky/tisk/ctvrtstoleti-ceskych-medii-dil-druhy-1994-1999_262024.html

Vše o ČT: Sledovanost a spokojenost. Česká televize [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/sledovanost-a-spokojenost/rekordy/>

NEPRAŠOVÁ, Veronika a Marína DVOŘÁKOVÁ. Digitalizace rozhlasového vysílání jde pomalu. Analog skončí až za 12 let. In: Český rozhlas [online]. 2013 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/technika/_zprava/digitalizace-rozhlasoveho-vysilani-jde-pomalu-analog-skonci-

KASÍK, Pavel. Český internet slaví 20. narozeniny, vzpomíná na skromné začátky. In: *Technet.cz* [online]. 2012 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: http://technet.idnes.cz/cesky-internet-slavi-20-narozeniny-vzpomina-na-skromne-zacatky-p7u-/sw_internet.aspx?c=A120213_000221_sw_internet_pka

AUST, Ondřej. Nova spustí svůj pátý kanál Fanda 14. července. Má vysílat jen na satelitu a v kabelech. *Médiář* [online]. 2012 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/nova-spusti-svuj-paty-kanal-fanda-ma-vysilat-jen-na-satelitu-a-v-kabelech/>

POTŮČEK, Jan. Nova HD končí v terestrice, od neděle ji už v multiplexu 4 nenaladíte. In: *DigiZone.cz*[online]. 2013 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/nova-hd-konci-v-terestrice-od-nedele-uz-ji-v-multiplexu-4-nenaladite/>

O společnosti. *IPrima.cz* [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.iprima.cz/o-spolecnosti>

BEDŘICH, Ladislav. Marketing ve sportu: Televizní práva. Masarykova univerzita [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z:<http://is.muni.cz/elportal/estud/fsps/ps07/mark/pages/04.html>

Nova nechá ČT hokej, získá české filmy a Chalupáře. In: *MediaGuru* [online]. 2013 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2013/11/nova-necha-ct-hokej-ziska-za-to-ceske-filmy-a-chalupare/#.VPzmT_mG83D

Program streamu ČRo Sport. In: *Český rozhlas* [online]. 2015 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z:http://www.rozhlas.cz/zpravy/sport/_zprava/1387893

Bosák: Jediné omezení je slušná mluva. *České noviny.cz* [online]. 2006 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z:<http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/bosak-jedine-omezeni-je-slusna-mluva/188268>

Vše o ČT: Lidé. *Česká televize* [online]. [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/lide/pavel-capek/>

Vše o ČT: Lidé. *Česká televize* [online]. [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/lide/robert-zaruba/>

Česká televize: Vše o ČT - Lidé [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/lide/>

Vše o ČT: Lidé. *Česká televize* [online]. [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/lide/michal-dusik/>

Jaromír Bosák: Hlášky [online]. [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.bosakjaromir.cz/cz/page/26/Hlasky.html>

Robert Záruba: Góly českých hokejistů. *Youtube.cz* [online]. 2010 [cit. 2015-03-11].
Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=yMrTJqFkcQ>

SOBOL, Petr. 10 Superhlášek Roberta Záruby. *Sportrevue.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-03-10]. Dostupné z: <http://www.sportrevue.cz/10-superhlasek-roberta-zaruby-vital-zlaty-hattrick-a-prepisoval-dejiny>

REICHEL, Daniel. Robert Záruba: MLB bych komentoval rád, soutěž má ale přemrštěné finanční požadavky. *USAsports* [online]. 2014 [cit. 2015-03-11]. Dostupné z: <http://www.usasports.cz/mlb/robert-zaruba-mlb-bych-komentoval-rad-soutez-ma-ale-premrstene-financni-pozadavky.html>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Josef Laufer	14
Obrázek 2: Karol Polák.....	25
Obrázek 3: Graf sledovanosti TV NOVA (1997 – 2014).....	31
Obrázek 4: Jaromír Bosák	41
Obrázek 5: Pavel Čapek.....	41
Obrázek 6: Robert Záruba	42
Obrázek 7: Michal Dusík.....	43

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Marek Otava

Obor: SMK

Forma studia: prezenční

Název práce: Historie českého sportovního komentátorství s ohledem na fotbal a lední hokej

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 44

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 8

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 29

Počet ostatních zdrojů: 0

Vedoucí práce: RNDr. Jaroslav Huk, Csc.